

REBELL

UTGITT AV RØD UNGDOM

NR.1 1997

KR. 15

Stopp skjønnhetstyrraniet! ♦ Kvinnekamp mot privatisering
♦ Chippendales ♦ Oljefond for overklassen ♦ Byøkologi ♦
Klassekamp i fiskerinæringa ♦ Angrep på streikeretten ♦
Opprørsk Hip Hop? ♦ Hva er sosialisme?

Demonstrer 8. mars!

Det er ikke mange dager som er Jenteses Dag. 8. mars er den eneste dagen som er erklært som en dag for markering av kvinnekamp over hele verden. Derfor er 8.mars viktig, for alle som vil slåss mot undertrykking.

Men det er ikke hipp som happ hva som er innholdet i 8. mars. Det skal være en *kampdag*, med utgangspunkt i krava til kvinner flest. Ikke en "markering" med masse pjatt om kvinnelig ditt og kvinnelig datt, og "verdier", med media overfylt av tåpelige intervjuer med noen av de få kvinnene som har kommet seg langt opp og fram og representerer "likestilling".

Nå trengs en offensiv mot den seksualiserte undertrykkinga, mot porno, stripping, kvinnefiendtlig reklame og bordeller. Å selge kroppen sin er i ferd med bli et mer aktuelt og mer akseptert "valg" for unge jenter. Og det blir ikke bedre av at Statens TV-program "U" lager reportasjer som er rein reklame for "stripperyrket".

Hånd i hånd med kampen mot seksualisert undertrykking går forsvaret for velferdsstaten og kvinners rett til lønna arbeid. Vår økonomiske sjølstendighet er en forutsetning for frigjøring på alle andre områder. I dag er det arbeidende folkets posisjoner og rettigheter under angrep, og det eneste rette er å gjøre opprør. Særlig hvis du er jente!

INNHold:

4 KVINNEKAMP I INDIA

5 OVERVÅKA AKTIVISTER

8 KLASSEKAMP I FISKERINÆRINGA

10 BILISMEN OG KAPITALISMEN

12 BYØKOLOGI - MILJØ I BYEN

16 JÆVLA BØNDER!

18 ALTERNATIVET: SOSIALISMEN!

23 HIP HOP - opprøret som forsvant?

26 OLJEFONDET - rik stat rasert velferd

28 KVINNEKAMP FOR VELFERDSSTATEN

32 ANGREP PÅ STREIKERETTEN

Abonnerer DU på

REBELL ?

110 kr for 8 nr

Kontonr: 0814 47 92131

Rebell blir utgitt av Rød Ungdom.

Ansvarlig redaktør: Magnus Engen Marsdal.

Innholdet i signerte artikler representerer ikke nødvendigvis Rød Ungdoms syn.

Adresse: Osterhausgt. 27, 0183 OSLO

Fax: 22989055 Fon: 22989070

Kontonummer, løssalg: 0801 20 60689

Chippendales

8. mars!

Chippendales er ikke "likestilling", tvert i mot; de bidrar til å opprettholde akkurat de samme kjønnsrollene som kvinnelig stripping.

Av Hege Bae Nyholt

Som 8.mars-gave til alle Trondheims kvinner kommer strippegruppa Chippendales til byen, på den internasjonale kvinnedagen. Aksjonsgruppa mot salg av kropp er ikke villig til å godta dette og har varslet aksjoner.

-AMSAK oppfatter det som en provokasjon at Olavshallen, Trondheims kulturelle storstue, leier ut til den amerikanske strippegruppa på kvinnedagen. Dette er den dagen i året hvor kvinner over hele verden slåss mot undertrykking, hvor de slåss mot strippeshow som dette. At direktøren for Olavshallen, Grete Kommisar, har gått ut og sagt at hun ikke oppfatter dette som et strippeshow, men heller et "lettkledd musikk show" gjør det ikke bedre, sier Anne-Grete Haugan, styremedlem i AMSAK Trondheim til Rebell.

-Chippendales show er helt klart et strippeshow. Det spiller på muskler og overdimesjonerte overkropper. Det skaper et ideal for hvordan menn skal se ut, som svært få har muligheten til å leve opp til. Og det er ikke lenger noen hemmelighet at også mange gutter lider av spiseforstyrrelser, sier Anne-Grete.

Chippendales hadde også show i Olavshallen i 1996. Da ble det samla en brei protestfront som demonstrerte før dø-

rene ble åpnet. Blant virkemidlene som ble brukt var gateteater, hvor gutter ble auksjonert bort. Dette var svært vellykket, og to refunderte billettene sine etter en lengre diskusjon.

"Likestilling"?

-Det er jo mange kvinner som går på disse showene, er ikke det en pekepinn på at dette ikke er så farlig?

-Over Norge hviler "likestillingspøkelset" som forteller oss at kvinner og menn er likestilte, at vi har de samme mulighetene.

Noen påstår også at stripshow som dette er med på å likestille kvinner og menn - "nå kan endelig kvinner gå ut og more seg, og kikke på nakne gutter." Dette er ikke en utvikling som er ønskelig. Jeg ønsker ikke et samfunn hvor det aksepteres at folk selger kroppen sin, hverken på scenen eller på gata. Heller ikke et samfunn som spekulerer i at enkelte er så fattige at de må selge kroppen sin for å overleve, mens andre tjener seg rike på deres ulykke. Chippendales er en del av sex-industrien. Show som dette er med på å skyve grensene for hva som aksepteres, sier Anne-Grete.

"Frihet"

-En annen ting som gjør det vanskeligere å kjempe mot Chippendales, er at samfunnet i

lang tid har kjørt fram den individuelle friheten som noe hellig og ukrenkelig. Ens egen lykke blir satt høyere enn de konsekvensene våre handlinger kan ha for andre folk. Da er det ikke rart at jentene som går på disse showene ikke ser sammenhengen mellom strippeshowet og f.eks spiseforstyrrelser hos gutter og at det er med på å opprettholde undertrykkinga av kvinner siden de er med på å opprettholde de tradisjonelle kjønnsrollemønstrene i samfunnet.

er kun for deres nytelse. Mens på et strippeshow hvor menn er aktørene, er konseptet helt annerledes. Menn er stadig de herskende, det er de som har styringa og kontrollen. Vi kan se at kjønnsrollemønstret går igjen i strippingen. AMSAK jobber for å bevisstgjøre folk om dette.

-Tror du det er mulig å stoppe Chippendales og lignende show?

-Det er absolutt mulig. Men det krever kamp, og at vi blir en brei front som går imot.

Mannen dominerer

-Akkurat som pornoen framstiller Chippendales menn som dominerende, de skal herske over kvinner - bl.a spiller Chippendales på maktsymboler som uniformer.

- Det er stor forskjell på mannlige og kvinnelige stripshow. På et kvinnelig stripshow, fremstilles kvinner som underdanige, og publikum (menn) skal kunne sitte med følelsen av at det er de som dominerer kvinnen, og at showet

Her i Trondheim har vi samla en del forskjellig organisasjoner mot Chippendales på 8.mars. Jeg tror det er veien å gå, være ute blant folk og diskutere. Vi må få aktivisert de passive kreftene i Norge i dag. Allerede nå er det blitt større oppslutning for kamp mot salg av kropp. En av de aller viktigste oppgavene framover er å få dratt med flere, avslutter Anne-Grete Haugan.

Fra en aksjon mot Chippendales i trondheim.

INDISK KAMP MOT

Skjønnhetsstyrraniet

Rebell har vært i India og oppdaga at indiske kvinner fører den samme kampen mot skjønnhetsstyrraniet som vi gjør. De ser kampen mot skjønnhetsidealet som en kamp mot imperialismen.

Av Marte Brekke Michelet

På slutten av fjoråret ble Miss World arrangert i India. Motstanden mot Miss World-arrangementet i Bangalore fikk mye oppmerksomhet i verdenspressa. Demonstranter og aktivister ble stort sett framstilt som religiøse fanatikere som vil

og ei anna jente blei intervjuet av P4 som aksjonsledere for en demonstrasjon mot NM i stripping blei vi spurt om størrelsen på puppene våre. Når vi aksjonerer mot Hennes & Mauritz - plakaten skriver tabloidene "morsomt" om menn som kræsjer på motorveien fordi de ikke kan ta øya vekk, og om rødstrøpene som vil ta fra dem "retten til å se på pene damer". Motstand mot salg av kvinnekroppen har blitt forsøkt latterliggjort som puritanisme og sjalusi - her som i India. Men hvem er det som protesterer i India og hva sier de sjøl om hvorfor?

Mot den globale kapitalismen

I slutten av oktober blei 16 jenter og to gutter arrestert i Bangalore. De hadde brutt seg inn i et av lokalene til Miss World arrangementet og sølt det til med

"Globaliseringa har vært på parade i Bangalore en god stund nå. Vi bangalore-anere har fått glimt av "lifestyles of the super-rich" i større og større doser - Kentucky Kebab og Pizza Hut, skjønnhets-salonger, Pierre Cardin og andre haute couture designere. Nå blir Bangalore invadert av den globaliserte kapitalismens kulturelle tsarer for å sette kvinner på "mote oppvisning". (...) Det er ingen tilfældighet at mange "skjønnhetsdronninger" nå for tida blir "oppdaga" i den tredje verden. Under denne "estetiske tredje verden-ismen" ligger kyniske markeds kalkulasjoner. Hensikten bak denne kulturelle kolonialismen er, uten tvil, å åpne markedene i tredje verden for moteindustrien til de vestlige multinasjonale selskapene."

"Globaliseringa" og "liberaliseringa" av India er en reformkampanje fra den, nå avdøde, tidligere statsministeren Ranjiv Gandhi som åpna alle sluser for internasjonal kapital og oppretta frihandelssoner over hele landet. (For 8 år sida fantes ikke Coca-Cola Company i India, inderne drakk Maaza og Thumbs-up.) For det øverste skiktet av den indiske befolkninga har de økonomiske reformene, "moderniseringa", betydd kjappe penger, gode internasjonale kontakter og aksjer i multinasjonale selskaper.

Miss Free Trade Zone

Hva betyr den økonomiske liberaliseringa for vanlige kvinner i India? For damene i frihandelssonene betyr det forferdelige arbeidsforhold, latterlig lav lønn og økt utbytting av arbeidet deres. For kvinnene på landsbygda i India betyr det beinhard konkurranse med multinasjonale selskaper om markeder, lokal små-produksjon av beedi-sigaretter opp mot Marlboro. For kvinnene i de enorme slum-områdene øker frykten for at politiet kommer med bulldosere for å rydde plass til nye industri-områder eller 5-stjerners hoteller for forretningsmenn på tur. Det er ganske klassisk: De rike blir rikere de fattige blir fattigere, og kvinnene står aller nederst.

Den forrige Miss Universe fikk med seg en premie på 200,000 dollar. Missene får filmkontrakter, modellkontrakter, uten-

holde de indiske kvinnene innpakka og på kjøkkenet. I den grad vi fikk høre om at det var kvinnepolitiske aktivister og organisasjoner innblanda, blei de framstilt som misunnelige, stygge og feite. Minner det om noe?

Når vi i Norge har aksjonert mot topp-løsbare, stripping, missekonkurranser og porno har fløyta hatt samme låt. Når jeg

kumøkk. I et intervju i Times of India sier de: "Protestene mot missekonkurransen er en del av vår langsiktige kamp mot globaliseringa og liberaliseringa, og kampen fortsetter!"

Den revolusjonær kvinneorganisasjon All-India Progressive Women's Association (AIPWA) har vært aktiv i protestene, og skriver i en løpeseddel:

Marte Michelet er leder i Rød Ungdom

Foto: Sissel Henriksen

"Barbie in India"

Foto: Marte Michelet

landsreiser og ekteskapstilbud fra sjei-ker og milliardærer. For jentene i slummen, i eksport-sonene, på den utarma landsbygda blir Miss World sjølsagt drømmen om et bedre liv. Og kapitalen fryder seg. Når jentene i eksport sonene konkurrerer om å bli Miss Free Trade Zone (ja, det finnes faktisk!) blir det mindre fagorganisering. "Glamour is now one of the options [alternativene] for women", skriver damebladene.

Miss World sprer dessuten rasistisk ideologi. Et skjønnhetsideal som ikke bare er uopnåelig fordi det er rikt, silkeledd og ukjent med daglig slit, men også et hvitt og vestlig skjønnhetsideal for indiske damer. Den mest solgte ansiktskremen i India reklamerer med at den inneholder blekemidler som gjør huden lysere. I indiske aviser ser du ekteskapsannonser som stiller krav om lys hud hvis du skal ha noe håp - jo lysere jo bedre!

Ikke viktig nok?

Også en del "radikale" mennesker her hjemme har tatt avstand fra aksjonene mot

Hennes&Mauritz og andre deler av kampen mot skjønnhetstyrraniet. Disse folkene mener at slike ting ikke er "viktige" nok.

"Se på tredje verden, der folk sulter og er hardt undertrykte. Tenk på omskjæring av småjenter! Virkelig kvinnekamp og

kamp for frigjøring handler ikke om uskyldige plakater i Norge. Disse protestene er den slags "frigjøring" som bedrestilte ungdommer i det rike nord driver med for å ha noe å gjøre..."

Den slags prat kommer stort sett fra folk som aldri løfter en finger i kampen mot kvinneundertrykkinga, og nå har vi hørt nok av det. Dra heller til Bangalore, og fortell de utfattige kvinneaktivistene der om hva som er Viktig her i verden. Lær de utfattige inderne som aksjonerte mot Miss World litt om Virkelig Kvinnekamp!

For oss i Norge er oppgaven å styrke kampen mot skjønnhetstyrraniet. Vi kan ikke akseptere at unge indiske jenter blir pressa til å bleike huden for å øke verdien sin på ekteskapsmarkedet. Vi kan ikke henge med på den norske pressas latterliggjøring av indiske kvinners kamp for sjølrespekt. Og vi vil ikke godta latterliggjøring av vår egen kamp!

Politiet slår til mot H&M-aksjonister

I desember blei Åsne og Anne Pernille, 15 og 16 år gamle, tatt for spraying på reklameplakatene til Hennes & Mauritz i Tønsberg. Trolig ble jentene identifisert på grunnlag av videoovervåking.

Av Erik Kruse

Natt til 3. desember blei det ødelagt 11 reklameplakater i Tønsberg-området. De to jentene som sto bak aksjonene, blei to dager seinere kontakta av politiet og innkalt til avhør. Bakgrunnen for dette var at en ansatt på en bensinstasjon hadde levert inn et videoopptak til politiet som viste at de to jentene kjøpte spraymaling. Politiet troppet opp på døra til den ene jenta

kløkket 10 om morgenen, og hun blei så forfjamsa at hun tilsto på stedet.

Overvåking?

Som nevnt blei jentene tatt på grunnlag av et videoopptak fra en bensinstasjon. Ut fra denne videoen klarte politiet å finne navn og adresse til den ene jenta. Denne jenta sitter i arbeidsutvalget til Tønsberg Antirasistisk Ungdom (TAU), som har anklaget Tønsberg-politiet for å videofilme og overvåke dem under demonstrasjoner og aksjoner. Rebell syntes dette var litt merkelig, spesielt siden jenta aldri tidligere har blitt innbragt eller straffet. Vi spurte politiadjutant Nils Petter Johansen ved Tønsberg politikammer om han kunne gi oss en forklaring.

- Vi går normalt ikke ut med våre etterforskningsmetoder. Dessuten vet ikke jeg det her og nå, det husker jeg ikke og det var jeg ikke borti en gang. Jeg er jo ikke etterforsker, jeg gjør jo ikke noe fysisk sjøl, engang.

- Kan vi få snakke med den etterforskeren som har ansvaret for saken, da?

- Nei, hun har ikke mulighet til å uttale seg til deg, det er jeg som har ansvaret for dette. Men jeg kan undersøke litt, og snakke med etterforskerne og de som hadde vakt den aktuelle dagen, så kan du ringe igjen i morgen.

Etterforskeren, Anniken Skjelbred, hadde i følge Johansen funnet ut hvem jenta på videofilmen var ved at hun hadde gått rundt på kammeret og spurt om noen kjente henne igjen. En betjent ved ordensavdelingen kunne da si hvem hun var, siden hun hadde vært ansvarlig for en demonstrasjon i mai 1996. Han hadde ikke sjøl vært i kontakt med jenta, men hadde "merket seg henne under demonstrasjonen". Jenta det gjaldt kunne imidlertid opplyse til Rebell at det i sakspapirene sto at etterforskeren ikke skulle ha distribuert videofilmen på politikammeret, og at Skjelbred flere ganger i avhøret av jentene hadde gitt inntrykk av at hun personlig hadde

"Annonser og den som utformer reklame skal sørge for at reklame ikke er i strid med likeverd mellom kjønnene og at den ikke gir inntrykk av en nedsettende vurdering av det ene kjønn, eller på krenkende måte avbilder kvinne og mann."

de kjent igjen jenta. Politiet har altså minst to versjoner av sannheten" i denne saken.

Om den eventuelle overvåkinga av Tønsberg Antirasistisk Ungdom kom adjutant Johansen med følgende glitrende utsagn:

- Det kan ikke jeg si noe om, men det er mulig at noen har videofotografert noe, bare for å finne ut hvordan det var å fotografere i en slik situasjon. (!)

"Normal, litt grov taggesak"

I slike hærveks-saker blir straffenivået beregnet av en jurist på politikkammeret, som i dette tilfellet var politiadjutant Johansen. Til Rebell uttaler han at de ser på dette som en normal, litt grov taggesak. Det vanlige bøtenivået i slike saker er fem til ti tusen kroner. I tillegg til dette kommer erstatning til Hennes & Mauritz som har anslått sine utgifter til ca. 3.500 kroner. På spørsmål om ikke dette er uforholdsmessig høyt, sier Johansen at politiet ønsker å statuere et eksempel i slike "taggesaker".

Det straffenivået som Tønsberg Politikammer har anslått er imidlertid mye høyere enn det som har vært vanlig ved tidligere saker av lignende omfang. I Grenlandsområdet blei aksjonister tatt for å rive ned omtrent det samme antall plakater som var tilfellet i Tønsberg, men der blei det gitt 2.000 kroner i bot.

- Straffeutmålingen vil ikke jeg diskutere med dere. Boten er vårt syn på alvor i saken, men vi diskuterer ikke med pres-

Åsne Lund Godbolt (venstre) og Anne Pernille Harlem Dyrbeek fra Tønsberg.

(Foto: Erik Kruse)

-Straffen skal stå i forhold til handlingens art og vedkommendes økonomiske situasjon, og i denne saken er bøtenivået altfor høyt. De normale botene i slike saker ligger sjelden over 3.000 kroner for ungdom uten inntekt.

I endel saker blir det regnet som formildende omstendigheter at handlingen var politisk motivert, men en slik vurdering deler ikke politiadjutant Johansen:

- Bare sånn tankemessig: Er det mindre alvorlig å tagge en reklameplakat med lettkledde jenter for å vise politisk holdning eller er det mer grovt fordi man prøver å hindre lovlig virksomhet? sier han.

Uventa støtte

- Vanligvis er jeg imot de aksjonsformene vi har valgt, fordi det er viktig å ikke støte folk fra seg. Det er klart at vi kunne ha jobba for en mer restriktiv lov når det gjelder kjønnsdiskriminerende reklame, men når den skal gå gjennom byråkratiets lange ganger, kommer det til å ta altfor lang tid. Når jenter ser at folk reagerer på disse plakatene, skjønner de at de ikke trenger å se slik ut som H&M-modellene gjør. Derfor har vi startet med sånne aksjoner, sier Anne Pernille. Åsne forteller

om støtte fra mange hold:

- Sjøl om det er en ulovlig aksjonsform vi har tatt i bruk, er det faktisk mange som støtter oss. 40 år gamle damer som vanligvis er veldig lovlydige, har full forståelse for dette, kanskje særlig fordi de sjøl føler presset fra all fokuseringa på slankhet og såkalt skjønnhet.

Jentene forteller at de høye bøkene har hisset opp steminga blant ungdommen i byen og at det såkalt "preventive" ved bøkene nesten fungerer mot sin hensikt.

- Fint at jenter reagerer

Aksjonene mot Hennes&Mauritz' jule- og påskekampanjer koster bedriften mange hundretusen kroner hvert år i gjenoppklistring og ettertrykk, i følge markedsjef Roger Johansen.

-Kan du ha forståelse for at folk synes at plakatene deres er provoserende?

- Nei, det kan jeg ikke. Vi markedsfører herre- og dameundertøy, og da må nødvendigvis modellene være avkledd, for å vise fram produktene.

-Men du synes ikke noen av stiltingene modellene har posert i er egnet til å frambringe reaksjoner?

- Nei, overhodet ikke det vi har gjort nå. Jeg kan ha en viss forståelse for at noen fant en av plakatene med Pamela Anderson provoserende, men vi har lagt stor vekt på å ikke provosere de siste årene.

Kontorsjef hos likestillingsombudet, Kristin Mille, har imidlertid ett litt annet syn på saken.

- Jeg skjønner godt at noen finner undertøysreklamene provoserende. Og jeg synes det er bra at unge jenter reagerer, sier Mille til Tønsbergs Blad. Det er ikke likestillingsombudet som vurderer om reklame er kjønnsdiskriminerende, men Mille vil gjerne uttale seg om kampanjen.

- Jeg forstår jo at hærverk koster penger for H&M, men lurar på om kleskjeden også har andre motiver. Det blir ren spekulasjon, men jeg ser ikke bort fra at H&M anmelder hærverk mot reklameboards fordi de ser et markedsføringspotensial i det. Noe av poenget med kampanjene har vært å tøyte grensene for hva som er akseptabel reklame. Da må man også regne med at noen reagerer, uttaler hun til Tønsbergs Blad.

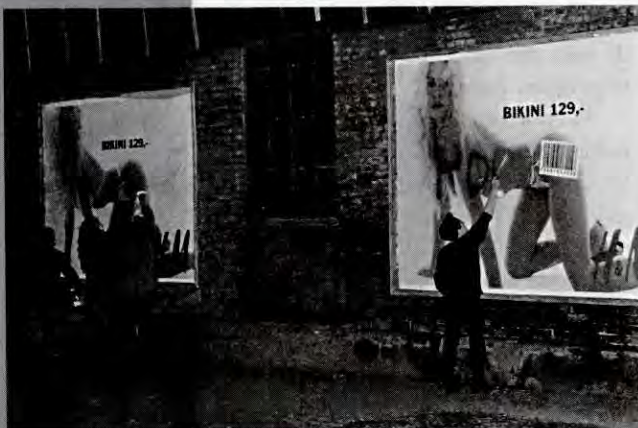

Foto: Under Dusken

sen hva som er riktig bøtenivå, sa Johansen.

Rebell tok kontakt med advokat Harald Stabell som hadde dette å si:

BØLLEKURS!

DU LÆRER:

- om kvinnepolitikk
- å snakke foran for samlinger
- å motvirke undertrykking
- å kjempe sammen med andre, ikke aleine
- du får mer sjøltillit

ADVARSEL:

Bøllekurs gir ikke en oppskrift på å bli en "vellykka" fremadstormende karrierekvinne. Tvert imot; det er et kurs for deg som vil forandre verden, ikke bare ditt eget liv.

Bare for jenter

HAR DU DÅRLIG SJØLTILLIT?

I så fall er du ikke den eneste, de aller fleste jenter har det sånn. Du tilhører et kjønn som tydeligvis ikke er så mye verdt. Som kan klistres halvnakne opp på veggen, betales lav lønn, klypes i rompa på bussen, bankes opp hjemme, latterliggjøres og overses. Da er det ikke rart hvis du føler deg liten.

Hvis du er lei av å bli tåkka på, lei av å bli ledd av, lei av å tenke at du er ingenting, lei av å ikke få sagt det du vil, må du på Bøllekurs. Bøllekurs er et tilbud til alle jenter mellom 13 og 25 som vil ha bedre sjøltillit, sette sine egne grenser og kaste seg mer frampå.

Meld deg på i dag!

☐ **Jeg vil på Bøllekurs!**

☐ **Send mer info!**

Porto

Navn:

Adr:

Postnr, sted:

Tlf:

Alder:

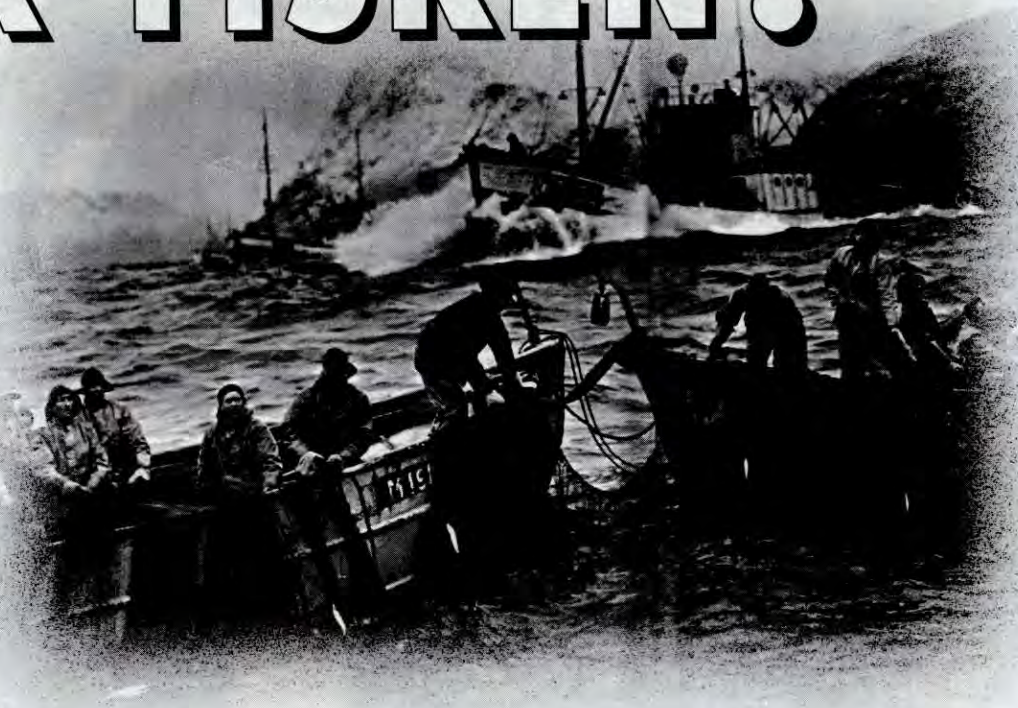
RØD★UNGDOM

Osterhausgt. 27
0183 OSLO

KVEN SKAL RÅ OVER FISKEN?

Fisken har gjeve folk i kyst-Noreg mat på bordet og har vore ein forutsetnad for busetjinga langs kysten. Med dagens fiskeripolitikk kan det bli slutt både mat og busetjing.

Av Esben Nedrebo

Espen Nedrebo er distrikts-politisk ansvarleg i Raud Ungdom

I dag er fisken Noregs største eksportvare etter olje og gass. Med ein eksportverdi på omlag 20 milliardar kroner årleg og stor omsetnad innanlands er dette snakk om store pengar. Pengar som storkapitalen ynskjer å slå kloa i og kontrollere. Samstundes som fisken er viktig som profittkjelde for kapitalistar som Kjell Inge Røkke, er fisken avgjerande for sysselsetjinga, verdiskapinga og busetjinga langs norskekysten. På bakgrunn av dette får vi ein kamp om retten til fisken. På den eine sida kapitalen med sine fabrikkskip, på den andre sida kystfiskarar og folk som vil forsvare levebrødet og heimstaden.

Fiskerinæringa har utvikla seg mykje sidan 40-talet. Større farty og teknologi for frysing og produksjon ombord, førte til at ein større og større del av ressursane vart tekne til havs med store og mindre arbeidskrevjande fangstmetodar. I løpet av åra etter krigen har det vorte 100.000 færre fiskarar til fordel for kapitalinteressene som har auka sin innsats. I dag er det kome så langt at heile kystfiskeriet, bygd på små

sjølveige båtar, står i fare for å bli utrydda av kapitalen sine trålarar og fabrikkskip. I denne striden har DNA-Regjeringa valt side.

Åtak på råfisklova

Både sjølve fisket og omsetjinga av fisken har vore regulert i Noreg. Det er grunnen til at det fram til i dag har vore mogleg å skaffa seg eit utcome for kystfiskarar med små båtar - sjarkar. Lovverket har lagt mykje av makta i hendene på fiskarane sjølve. Til dømes er det råfisklova (fiskarane sjølve) som har sett fast minsteprisane

som mottaka og industrien på land er nøydd til å betala for fisken, slik har ein hindra at store båtar fritt kan tevla ut mindre båtar, fordi ingen kan selja for under minstepris. Den viktigaste lova i dette systemet er råfisklova, ofte kalla kystfiskarane si grunnlov. Råfisklova har for fiskarane hatt ein liknande funksjon som tariffavtaler har for andre fagorganiserte, m.am gjennom reglane for minstepris.

Råfisklova har òg sikra grunnlaget for fiskmottaka og industrien på land, gjennom at det har vore forbode for store skip å fiska i norske farvann og så senda råstoffet rett til industri lenger sør i Europa. Fyrst når norsk fiskindustri har vore "fylt opp" har det vore tillatt å eksportera råstoff.

Råfisklova blir no så og seia avskaffa, i praksis. Reguleringa i høve til eksport rauk allereie med EØS-avtala, som sjølvsagt set omsynet til fri tevling og maks fortjeneste framfor omsynet til busetjing

langs norkekysten. EØS gjer det så mogleg å frakta fiskeresursane rett ut av norsk hav utan at det kjem folket langs kysten til gode i det heile teke. Dessutan går det minst eitt Aeroflot-fly i veka frå Evenes til Japan, fullasta med fisk, så det er ikkje berre EU-kapitalen som brukar norske hav som råstofflager.

Gjennom EØS har det òg vorte slik at råfisklova sin rett til å omdirigera båtane til å levera til mottak som treng råstoff ikkje gjeld for utanlandske farty, til dømes russiske trålarar. Dette tyder at norske fiskarar kan tvingast til reisa ein omveg, pga råfisklova, medan utanlandske storfarty slipp. Slik har styresmaktene og EØS skapt ein situasjon der fiskarane sjølve krev slutt på reguleringane i råfisklova, fordi ho ikkje lenger er eit vern for dei.

DNA's mann: Røkke

Arbeidarpartiet driv no i røynda krig mot kystfiskarane, og satsar på dei store "lokomo-

Kjell Inge Røkke

tiva" i norsk fiskerinæring, slik som RGI - eid av verdas største tjuvfiskar Kjell Inge Røkke. Regjeringa gjev økonomisk stønad til RGI og stør heilharta opp om det selskapet driv med. RGI bygde med 36 millionar kroner i statleg stønad "American Monarch" som driv rovfiske i internasjonale farvatn, t.d. utom Chile. Med oppkjøpet av Melbu Fiskeindustri er RGI sine storbåtar på god veg inn i norske farvatn, og om Røkke får det som han vil kjem fabrikkskip til å tråla langs norkskysten og tømme havet for fisk, og levera ferdige produkt på den europeiske marknaden.

Og det er klart at skal det bli meir fisk på Røkke, må det bli mindre på andre. Det er kystfiskarane og folket langs kysten som taper. I striden mellom arbeid og kapital har DNA valt kapitalen si side, som vanleg.

Prinsippet for haustinga av fisken har vore *ålmenningsretten* - ingen eig fisken i havet, alle kan hausta av han. Dette prinsippet har vore kombinert med eit vern mot fri tevling og dermed mot makta til kapitalen. I tillegg til reglane i råfisklova har vi hatt "deltagarlova" som har krevd at eigarane av havgåande farty skal vera aktive fiskarar (altså ikkje aksjonærar i New York eller Molde). No blir alt snudd på hovudet, ålmenningsretten blir innskrenka og kapitalen får fritt fram. Etter krisa for torskebestanden først på 90-talet vart det innført strenge reguleringar (kvoter) for kystfiskarane. Dei har vorte ført vidare, medan dei store havtrålarane ikkje er like strengt regulert. Og "deltagarlova" er ein illusjon, etter at RGI kjøpte Melbu fiskeindustri, inkludert trålarar og kvoter. Det som skjer er altså at retten til å hausta av fisken blir privatisert. Fisken går frå å vera eid av alle og ingen til å vera eid av storkapitalen.

Fylgjene

Som fylgje av avregulering, trålarar og fabrikkskip får vi eit

grovt overfiske, som raserer fiskestammane og dermed trugar livsgrunnlaget til kystfolk over heile verda. Kysten kan koma til mista dei arbeidsplassane som kystfisket og fiskemottaka gjev, og bli ein rein råvareleverandør for kapitalen. Dersom Røkke og Regjeringa får halda fram som i dag, vi makta over fisken hamna i hendene på nokre få kapitalinteresser, som ikkje tek omsyn til korkje ressursgrunnlaget for framtida eller busetjinga langs

som kan utnytta mangfald og lokale variasjonar, ikkje gigantskipa til kapitalen. Det er kystflåten som kan tilpassa seg yteevna til naturen. Difor er kampen for levkåra til kystflåten ein kamp for busetjing i distrikta, for miljøet, og for kystfolk over heile verda; i Chile, Sør-Afrika, India og Lofoten. Det er ein kamp mot den internasjonale pengemakta.

Vi krev at reguleringa av fisket skal ramma dei store båtane, serleg dei havgåande trå-

ta av desse ressursane på ein vettug måte, ikkje den griske monopolkapitalen. Det trengst kamp mot RGI og alle andre kapitalistiske tjuvfiskarar, og det trengst kamp mot den råtna fiskeripolitikken til Regjeringa. Det trengst ei masserørsle av kystfolk og andre som vil ha noko anna og meir enn fabrikktrålarar, fråflytta fiskevær og svarte hav.

Det er det arbeidande folket som kan hausta av ressursane på ein vettug måte, ikkje den griske monopolkapitalen.

kysten. Dei ser berre pengar, der andre har eit heilt liv.

Leve sjarken og folket!

Om vi ikkje skal få ein kyst som er tom for folk og fisk, må kystflåten (sjarkane) vera ryggraden i norsk fiskerinæring. Då vil vi ha ein flåte som er nært knytt til kysten og dei som bur der. Dette vil gje det beste grunnlaget for fordelinga av ressursane og for økologisk vettugt fiske som ikkje raserer havet for framtida. Kystfiskeflåten gjev fleire arbeidsplassar, gjennom fleire fiskarar og desentraliserte fiskekottak (store skip kan reisa lang og levera til gigantomtak). Det er kystfiskarkulturen

og fabrikkskipa. Alle båtar under 10 meter skal få fiska fritt, det vil gje arbeidsfolk ein sjanse til å leva av fisket utan å måtte investera seg ihel. Staten må ta ansvar for fornying av dei gamle båtane i kystflåten, slik at kystfisket kan leva vidare. Pengane til dette er lette å finna, Røkkes RGI-selskap har motteke hundretals millionar i statleg støtte (sjå boks). Kven som skal få slik stønad er eit klassespørsmål, og Raud Ungdom har ikkje problem med å velja side mot overklassepolitikken til DNA.

Folket langs kysten skal ha retten til å utnyttja ressursane som finst i havet. Det er det arbeidande folket som kan haus-

STATEN OG KAPITALEN...

Støtte til Kjell Inge Røkkes RGI blir stort sett gjeve som "verftssubsidier", staten subsidierer bygginga av nye skip. Fiskeribladet skreiv 10.09.96: "Verftssubsidier: RGI 330 millionar - øvrig norsk fiskeflåte 40 millionar".

I tillegg er RGI (som no heiter Aker/RGI) støtta av Statens Nærings- og Distriktsutviklingsfond. SND kjøpte i 1995 aksjer i RGI-selskapet Norway Seafoods AS for 49 millionar kroner. RGI får også "eksportsstøtte".

Noregs mest framoverstormande kapitalist blir altså proppa full av "skattebetalare sine pengar". Kven sa at Noreg ikkje er ein klassestat?

bilisme kapitalisme

Biltrafikk er et av Norges største miljøproblemer. For å øke profitten presser næringslivet likevel gjennom en storstilt satsing på veibygging.

Av Line Hansen

Biltrafikk har hovedskylda for at 700 000 mennesker i Norge er utsatt for helsefarlig luft. Verdens Helseorganisasjon fastslår at luftforurensinga i Europa fører til 13.000 dødsfall blant eldre mennesker hvert år. For førti år siden hadde ett av hundre barn i Norge astma, i dag rammes ett av ti barn i Oslo.

♦I snitt dør det nesten en person om dagen i trafikkkulykker. I løpet av 30 år har 12 000 mennesker, like mange som det bor i Sarpsborg, blitt drept i trafikkkulykker.

♦Hvert år forsvinner hundrevis av mål matjord under asfalt. Dette skjer til tross for at Norge bare produserer halvparten av den maten vi spiser, resten blir importert. Utbyggingen av E18 i Vestfold la 1120 mål dyrka og dyrkbar jord under asfalt. I tillegg ødelegges verdifulle naturområder som vassdrag og våtmarksområder på grunn av veiprojekter.

♦Biltrafikken står for store utslipp av drivhusgassen CO₂ som fører til at klimaet og været forandrer seg. Drivhuseffekten kan få katastrofale konsekvenser, f.eks. ved at havet stiger og oversvømmer store landområder.

Likevel drives det storstilt veibygging, de politiske og økonomiske lederne satser på ei kraftig øking av biltrafikken. I følge regjeringas egne prognoser for veitrafikken, vil utslippene fra biler øke med 30 prosent fram mot år 2025.

De vet hva de gjør!

I Norge bruker vi nesten 10 milliarder kroner på veier hvert år. Også EU-landa driver gigantisk veiutbygging. Men det er ikke sann at denne veisatsinga skjer fordi politikerne ikke kjenner de enorme konsekvensene for miljø og folk. Eller fordi de ikke har noe annet fornuftig å bruke pengene på. Årsaken er at bilismen har en sentral plass i det kapitalistiske systemet. Eierne av bilindustrien, oljeindustrien og de fleste andre vareproduserende kapitalister har interesse av den enorme satsinga på asfalt og eksos. Bak den gigantiske veiutbygginga og satsinga på bilisme ligger det samme motivet som står bak stort sett all produksjon; profit.

Foto: Klassekampen

Hvorfor er veibygging viktig for kapitalistene? For bilindustrien og oljeindustrien er det opplagt at økt trafikk er lønnsomt. Men også resten av eierklassen er ofte hypp på mer vei: For eksportretta be-

drifter i Norge utgjør transportutgiftene ofte opptil 20 % av de totale kostnadene. I en verden hvor kampen om profitten blir stadig tøffere, er rette og breie veier en nødvendighet for å henge med i rotteracet. Når større bedrifter har gjennomført alle tenkelige effektiviseringsplaner for å få ned utgiftene internt, er det nå andre kostnadsreduksjoner som er i søkelyset. For mange bedrifter er det utgiftene til lager og transport som har det største effektiviseringspotensialet. Skal transportutgiftene ned, må det bli slutt på køståing, venting på ferjer osv. Et effektivt og fleksibelt nett av motorveier er nødvendig.

Just in time

Det mest populære på fronten kostnadsreduksjon, i tillegg til å kaste folk ut i arbeidsløshet, er det såkalte "just in time"-prinsippet som har vært så effektivt i Japan. EUs planer for en ny transportstruktur tar utgangspunkt i at over 40 prosent av alle næringslivs-investeringer i

Europa er bundet i lagrene ved godsterminaler. Som et ledd i utgiftskuttinga, prøver stadig flere bedrifter å kvitte seg med disse og andre dyre varelagre. De går heller over til ordrestyrt produksjon, som går ut på at en vare ikke produseres før den er bestilt. En slik produksjon krever raske og små leveranser rett fra lastebilene og inn i fabrikkene. (F.eks. Volvo som ser for seg at kunden fritt kan bestemme hva slags bil hun ønsker, hvoretter Volvo lager bilen og hun får den levert hjem til seg i løpet av

noen dager.)

Dette vil føre til flere lastebiler på veiene, siden det blir kjørt en mindre mengde varer med hver trailer. Siden alle leveranser skjer nøyaktig til tida, "just in

time", er systemet svært sårbart for forsinkelser. Leveranser bare noen timer eller dager etter skjema kan få store økonomiske konsekvenser, derfor trengs køfrie veier og ferjefrie forbindelser. Dette transportnettet bygges opp i Vest-Europa, akkurat nå.

Den enorme Øresundsbrua

mellom Sverige og Danmark er det mest kjente eksempelet i Skandinavia. European Roundtable of Industrialists (ERT, se margin) både sto bak ideen og presset gjennom bygginga trass i stor motstand fra miljøbevegelsen.

Norsk konkurranseevne

I Norge fins det mange lignende eksempler. Særlig stort er presset for å bygge ut stamveinet, de store hovedfartsårene fra Oslo til Sverige og fra Oslo til andre store byer i Norge. Et eksempel er gigantprosjektet Kyststamveien mellom Kristiansand, Bergen og Trondheim, som har som mål å skape en fergefri forbindelse langs kysten. Kyststamveien er planlagt i sårbare og svært verdifulle kystområder.

Mye av drivkrafta bak Kyststamveien og andre lignende prosjekter er å bedre konkurranseevnen. Næringslivet på Vestlandet presser på for bedre veistan-

dard for ikke å tape i konkurransen med resten av landet og et samla norsk næringsliv presser på for ikke å tape i konkurransen med andre i Europa. I tillegg presser europeisk storkapital på for at EU skal være på høyde med USA og Japan.

Kapitalens makt

EU blei danna nettopp for at Vest-Europeiske kapitalister skal være i stand til å ta opp konkurransen med USA. Et effektivt veinett er en nødvendighet. European Roundtable of Industrialists, som er en sammenslutning av Europas største industrigiganter, har fått gjennomslag for en storstilt veitbygging gjennom planene for et transportnett som kalles TEN (Trans-Europeisk Nettverk). TEN blei vedtatt av EU-rådet i oktober 1993 og er en blåkopi av ERT sin opprinnelige planer.

Fram til år 2002 skal EU bygge 12 000 km motorveier, noe som innebærer at motorveinettet i EU-landa bygges ut med nesten 50 % på ti år! I rapporten "Missing links" fra 1984 presenterte styreformann i Volvo, Pehr Gyllenhammar, og ERT ideen om firefelts motorvei fra Oslo til Hamburg og bru over Øresund, kalt Scan-Link. Motstanden mot veiprojektet har vært stor (også i Norge), særlig mot Øresundsbrua

fordi den vil senke vanngjennomstrømmingen til Østersjøen som allerede sliter med overgjødning og miljøgifter.

Mens direktørene får det som de vil og profitten blir sikra, får miljøet svi. Trafikken og utslippene vil øke, konkluderer det med i en rapport EU-kommisjonen har fått utarbeida.

DEN UDUGELIGE KAPITALISMEN

Kapitalismen er ikke bare urettferdig og undertrykkende, den er også en ekstremt ufornuftig måte å organisere samfunnet på. Bilismen, og særlig privatbilismen, er et godt eksempel. I byer som New York, London og Paris, har faktisk ikke gjennomsnittsfarta i sentrumstrafikken økt på 80 år, altså siden folk brukte hest og kjerre! I sentrum av New York er snittfarta fortsatt bare 10 km/t, mens den i Athen er 7 km/t. Likevel fortsetter satsinga på biltrafikk. Lurt?

Med litt ettertanke, skjønner alle hvor tåpelig det er at vi alle skal sitte i hver vår bil når vi istedet kunne reist sammen. En bilkø på 150 meter kan byttes i en buss med 35 pas-

sasjerer. Transportkapasiteten i en norsk bygate er 900 mennesker i timen med privatbil, mens kapasiteten med trikk er hele 17 000 personer i timen og med buss 8 000.

Den kapitalistiske markedsøkonomien hindrer fornuftige løsninger, fordi den gjør det umulig å planlegge ut fra felles beste. For å ta vare på miljøet og å bruke ressursene på jorda fornuftig trenger vi helhetstenking, kollektive løsninger og ikke minst samfunnsmessig planlegging. Alt dette kræsjer med markedsøkonomien. En fornuftig og økologisk bærekraftig transportpolitikk er med andre ord et grensesprengende krav, som er umulig å oppnå så lenge profitten styrer.

miljø

Zorn 88 i Grenland

Forente Nasjonalister og Telemark Patriotiske Enhetsparti er to relativt nye mørkebrune organisasjoner i Grenlandsområdet. I spissen for begge organisasjonene står Tommy Svendsberget, mest kjent for å ha uttalt på Telemarksendinga at "det er jo over en million flyktninginnvandrere i Norge", og Tony Arnt Jacobsen som begge prøver å reinvaske seg for nazistempel i media.

Rebell kan avsløre at Tony Arnt Jacobsen, ikke bare er ak-

tiv i de rasistiske organisasjonene Forente Nasjonalister og Telemark Patriotiske enhetsparti, men også i den sjølerklærte naziorganisasjonen Zorn 88 (Zorn betyr hellig vrede, mens 8-talla viser til bokstaven H i alfabetet og betyr Heil Hitler). Tony Arnt imponerte forøvrig med sin kunnskapsløshet da han forsvarte Zorn 88 med at "det er ikke en rein nasjonalsosialistisk bevegelse"...

I Zorn 88 pleier Torny Arnt Jacobsen nær kontakt med veteran-nazisten Knut Hedbo, som nylig sto fram i media og kunngjorde at han hadde gjenreist Nasjonal samling.

Så der gikk det liksom litt i vasken, hele opplegget med at "Forente Nasjonalister" og "Telemark Patriotiske Enhetsparti" liksom ikke er knytta til reint nazistiske organisasjoner, men "bare opptatt av Norges beste" og sånne ting. Kjipt det, vi er ikke sjokkert.

BYGGEPLASS
ADGANG FORBUDT

Urbant miljøvern:

Miljøvern handler ikke bare om fossefall, landbruk og forurensing av havet, eller om kvalens intelligens og svømmedyktighet. Miljøkampen må reises der folk jobber og bor, vi trenger byøkologi!

Av Aslak Sira Myhre

Miljøvern handler først og fremst om menneskenes livsmiljø og vår evne til å ødelegge eller ta vare på vårt eget ressursgrunnlag. Mennesker bor ofte i byer, og derfor er

byer kanskje den viktigste arenaen for miljøvern i framtida. Det handler f.eks. om byplanlegging; legger man bolig og arbeidsplasser lengst mulig fra hverandre, eller satser man på minimalt med biltransport? Natur og Ungdom (NU) i Bergen har drevet byøkologisk kamp sammen med organisasjoner og velforeninger i Bergen.

Aktivister, politi, motorvei

Bydelen Møhlenpris i Bergen er en av byens eldste arbeiderbydeler. Midt i sentrum ligger en rekke gamle bygårder, og rundt disse har det lenge vært et aktivt lokalmiljø. Bergen kommune har i flere år hatt store planer for rasering av denne bydelen, og høsten 1995 slapp de seg endelig løs. 130 leiligheter skulle rives for å gi plass til

"Nye Puddefjordsbru", en firefelts motorvei som skulle bringe 30.000 ekstra biler inn i Bergen sentrum hver dag. Planene ble lagt allerede på søttitallet, og hverken lokalbefolkningas interesser eller miljøhensyn var en del av regnestykket til politikerne. Men - siden kommuneguden hadde bestemt at det skulle bli vei, satte rivinga i gang. Studenter, pensjonister og småbarnsforeldre ble kasta ut av husene sine, og gravemaskinene ble sendt inn.

Politiske partier, velforeninga og miljøorganisasjoner hadde i 20 år slåss forgjeves

mot det byråkartiske systemet for å få stoppa rivinga og motorveien. RV hadde brukt Møhlenpris som en kampsak i valgkampen samme høst, og lovet aksjoner. NU valgte for første gang i sin historie i Bergen å bruke sivil ulydighet som virkemiddel. sammen med RV, RU, SU, Unge Venstre og mange andre ble mobilisering satt i gang. Ganske raskt fantes det 200 aktivister som var villige til å bryte loven for å stoppe rivinga. Gjennom allmøter og politiske diskusjoner ble strategien lagt. Ikke-vold, samarbeid med de som bodde i området, massemobilisering og ulovlige aksjoner ble gjennomført i løpet av få uker.

Overvåka miljøvernere

Første gang man prøvde å innta de rivningstruede husene fikk mange av aktivistene et lite sjokk. Klokka 04.30. om morgenen en kald novemberdag var Møhlenpris omringa av 50 politibiler utrusta med bikkjer, køller og skjold. Ledelsen for aksjonen ble fort plukka ut, og fikk beskjed om at å pelle seg hjem og at overvåkningspolitiet tok sine bilder. Folk kom ikke en gang fram til rivningsområdet.

To uker seinere hadde sikkerhetslinja blitt fulgt til punkt og prikke, og 30-40 aksjonister inntok gravemaskiner og hus i fullt dagslys. Samtidig ble alle hus i området besøkt og folk snakka med. Aksjonistene ble fjerna av politiet etter 2-3 timer, og innbragt og bøtelagt.

Like etter gikk et stort fakkeltog fra Bergen sentrum til Møhlenpris i protest mot rivning. Ingenting hjalp, og idag stirrer stygge tunnellåpninger mot deg, i påvente av store mengder biler rett inn i bakgården til et av Bergens beste boligområder.

Epilog

Sjøl om aksjonistene ikke vant gjennom i Bergen høsten 95 og våren 96, har aksjonene fått sto-

re konsekvenser. Da Bergen kommune vedtok miljøhandlingsplan, dominerte NUs politikk debatten, og muligheten (og viljen) til nye veibygging- og rivningsprosjekter i Bergen sentrum er langt mindre nå enn tidligere. Høsten 96 fikk fem av aktivistene boten sin redusert i en rettsak i Bergen Byrett. I domavsigelsen het det blant annet at aksjonistenes særdeles velbegrunnede motiver og tvilen om hvorvidt demokratiske hensyn og miljøhensyn var tatt i saken, talte sterkt i formildende retning.

Byøkologi

Bergen handla kampen om en motorvei som ville føre til økte utslipp av CO₂-gass, økt drivhuseffekt og dårligere luft i byen. Det er lievel ikke bare forurensing som står sentralt i denne og andre kamper. Det var nemlig *bolighus* som blei revet til fordel for vei. Bolighus i sentrum blei revet og folk måtte flytte - ut av sentrum. For 20 år siden bodde det

70.000 mennesker i bergen sentrum, idag er det bare 17.000 igjen. Isteden har man fått uendelige mengder av butikker, hoteller og kontorlokaler. Og veier og parkeringsplasser.

Ut med bilen!

Dette skaper økt transportbehov, noe som igjen skaper økt forurensing. Hvis alle skal kjø-

re til og fra jobb, til og fra butikken og til og fra skoen i byene, vil enhver folketetning over 10.000 være en dirrende miljøbombe. Derfor handler miljøvern i byer om hvordan byen blir planlagt og bygd. Det handler om at alle skal ha skole i sit nærområde. Det handler om at arbeidsplasser skal ligge i nærheten av boligområder. Det handler om kamp mot

ghettofisering og drabantifisering. Det er miljøtiltak å bygge ut fritidstilbud i bydelen sånn at ikke alle drar inn til sentrum. Det er ikke hager og trær som skaper en miljøvennlig by, men effektiv arealutnyttelse, lite transporthov og godt utvikla kollektivtransport. *Vi må skape en by for folk - og få bilen ut!*

BYØKOLOGI I PRAKSIS...

I 1995 stod de store byene for 70% av alle forurensende utslipp fra biltrafikk. Bor du i by, og særlig i Oslo-området, Stavanger, Bergen eller Trondheim, er det lurt å følge med på hva kommunen planlegger av veiutbygging på ditt hjemsted. De fleste veier bygges med forutsetning om å øke trafikkmengden, og økt trafikkmengde fører til enda flere veier. Kamp mot veiutbygging kan være tungt, men det gir gode resultater på sikt.

BOLIG

Billige og rimelig boliger er et rettferdig krav for alle. Men i mange sentrumsområder rives billige boliger, eller de gjøres om til bisniss. Kamp mot riving av brukbare bygårder, kamp mot omregulering fra bolig til næring og kamp mot rene bolig- og butikkghettoer er viktige miljøpolitiske saker.

KJØPESENTRER

De store, bilbaserte kjøpesentrene er ofte miljøpolitiske katastrofer. Nærbutikken blir lagt ned og isteden må folk reise flere kilometer med bil for å handle. Kamp mot kjøpesentre, og særlig utbygging av kjøpesenterområder, er mulig å drive sammen med f.eks. næringslivet i sentrum.

VELFORENINGER

Kampen for å forbedre bymiljøet er oftest en kamp for folk og mot makta. Da er det viktig å jobbe sammen med folks

egne organisasjoner. I nærmiljøet er dette ofte velforeninger og/eller boligbyggelag. Å engasjere seg i velforeninga i ditt nærmiljø, og spørre dem om råd er lurt. En må aldri sette i gang aksjoner i et boligstrøk uten å ha hatt kontakt med velforeninga først.

GOLFBANER OG ANNEN FAENSKAP

Arealutnytting er en viktig del av byplanlegging og den er ofte dårlig. Verst er det når parkeringsplassene får bre seg. Lettere å kjøre bil, mindre plass til hus. Ved flere norske byer har man også begynt å legge ut de sparsommelige naturområdene man har igjen til golfbaner. Dette ødelegger dyrka mark, og det tar verdifullt areal som kunne vært brukt til noe nyttig, f.eks. matproduksjon. Sjekk arealutnyttinga der du bor. Finnes det en golfbaneplan å kjempe mot? Kunne det vært plass til flere billige boliger i sentrum?

Utvida EØS-avtale:

Fri Flyt av sykdom

EØS er Regjeringas bakvei inn i EU. Nå skal EØS utvides til å gi oss fri flyt av mat og dyr. Med andre ord: Fri flyt av salmonella og kugalskap, pluss rasering av norsk landbruk.

Av Terje Bø

Da Stortinget godkjente EØS-avtalen 16.10.92 ble Norge innlemmet i Det Indre Marked, og vi fikk tredd nedover oss de fire "friheter". EØS gir oss fri flyt av det meste, men ikke av dyr og mat. Dette er en viktig forskjell på EØS og EU-medlemskap. Da Regjeringa pressa gjennom EØS-avtalen gjorde de et nummer ut av dette unntaket for dyr og mat, og skrev at det er "avgjørende for opprettholdelsen av vår gode dyrehelse" at vi beholdt våre særegne ordninger.

Og vi kan føye til at det samme gjelder for folkehelsen! Som kjent er omfanget av smitte og sykdom i dyr mye større i EU enn i Norge, og det er vårt grensevern som har gjort det mulig å holde salmonella, kugalskap og andre sykdommer ute. Nå er dette glemt, og unionistene vil gjøre nok et skritt framover mot full innlemming i EU-systemet.

Bytter salmonella mot fisk

Nå vil Regjeringa altså at vi skal bli en del av det indre markedet også på området mat og dyr, og da vil vi hverken ha grensekontroll eller karantene til å sikre oss, det blir fri flyt. Dyra skal bringes rett over grensa og inn i fjøset til kjøperen, og matvarene skal havne rett i butikkhyllene. Uten at norske kontrollmyndigheter har rett til å hindre det.

Årsaken til at landbruksministeren nå foreslår en utvidelse av EØS-avtalen, er et avsnitt i avtalen som sier at den skal rehandles. Norske fiskeoppdrettere, som har sitt viktigste marked i EU-landa, har drevet intens lobbying for å få fri flyt av fis-

ken sin inn i EU, uten å bli stoppet på EUs grense for kontroll. Motkravet var da at EUs matprodusenter skulle få samme rett for sine varer inn i Norge. Og da Sverige og Finland krevde at levende dyr også skulle med i den samme avtalen, ble det som det ble. Ja-regjeringa har sjølsagt ingenting i mot å fjerne grensevernet for mat og dyr, for jo flere av nei-argumentene de river vekk gjennom EU-tilpassing i EØS, jo mindre grunnlag blir det for EU-motstanden.

Mer sjukdom

De som gir råd til regjeringa i denne saken er veterinærer ansatt i Landbruksdepartementet, i Statens Dyrehelsetilsyn og i Statens Næringsmiddeltilsyn. Og de me-

virkningene av å liberalisere handelen med mat og dyr (anbefales!). De som gjorde jobben, var tungvektene, her var både en tidligere Veterinærdirektør, en tidligere statsråd og nåværende rektor ved veterinærhøgskolen med. Og de var ikke snau på sine konklusjoner - hvis en utvida EØS-avtale medfører økt import av kjøtt og egg fra EU-land, "må en regne med en vesentlig økning i antall matbårne infeksjoner... Dette kan gi omfattende helsemessige og økonomiske konsekvenser for det norske samfunnet"!

Bondens død - Rimis brød

I tillegg til EØS er også WTO (World Trade Organisation, tidligere GATT) en pådriver for å rive ned "handelshindringer". WTO slår fast at vi ikke kan ha forbud mot import av mat og dyr fra ulike områder, men må nøye oss med den reguleringa som kan gjøres gjennom tollsatser. I tillegg legger WTO opp til en gradvis senking og fjerning av tollbarriere, for å få en "friest" mulig verdenshandel. WTO godtar offentlig karantene, i motsetning til EØS.

Når WTO fatter nye vedtak om liberalisering av verdenshandelen om 2-3 år, vil det kunne bli svært lønnsomt for de store norske matvarekjedene (som kontrollerer 97% av markedet) å importere kjøttvarer i stedet for å kjøpe norske varer. Da vil virkningen av den utvida EØS-avtalen (om den blir vedtatt seinere denne våren) slå inn for fullt, og vi vil få merke at vi har mista mye av vernet mot smitte i dyr og mat. Vi risikerer å få like mye matbårne sykdommer her i landet som det de har i EU-landene.

Det vil koste oss dyrt i helseutgifter, og som lidelser og plager for folk her i landet. I Tyskland dør omlag 200 mennesker i året av salmonella, flere millioner får sykdommen. I tillegg til store konsekvenser for helsa til folk og dyr, vil en slik fri-

ner at vi vil klare å kontrollere smittesituasjonen. Men landets øvrige dyrleger har nærmest enstemmig kommet til det motsatte. Den Norske Veterinærforening organiserer 99% av veterinærene, og de fikk utarbeida en solid rapport våren 1996 om

handel med kjøtt være et kraftig slag mot det norske landbruket, som ikke kan overleve i fri konkurranse med det miljøfiendtlige industrilandbruket som drives i EU-landene. Rasing av landbruk og distrikter kan bli konsekvensen.

Respekt for folkestyret?

Den utvida EØS-avtalen betyr at vi blir utsett for mye av den politikken som var en hovedgrunn til at landbruksnæringa og store deler av Nei-sida kjempa mot EU-medlemskap. Hvordan er så den demokratiske behandlinga av så omfattende endringer?

Den 16.01. orienterte Øyangens arvta-ker, landbruksminister Dag Terje Andersen, om avtalen i Stortinget. Et forslag om at avtalen skulle behandles i Utenrikskomiteen før den underskrives i Bryssel vant ikke fram. Høyre og Arbeiderpartiet ville ikke ha sand i maskineriet og stemte imot. Dermed ble det bare en stortingsdebatt 24.01. før Norge vil stemme for avtalen i EØS-komiteen i Bryssel - "under forbehold om Stortingets godkjenning". Så blir det lagt fram en Storingsproposisjon til debatt før Stortinget stemmer over om de skal ratifisere (godkjenne) avtalen.

Kamp mot ja-makta og ja-pressa

Og i ja-avisene og resten av massemedia er det stort sett helt stille om det som foregår. Bare Klassekampen, Nationen og Aftenposten hadde omtale av at den utvida EØS-avtalen ble presentert på tinget. Etter alle storoppslag om kugalskap, smittefare og dødlige superbakterier, er det helt stille i ja-media når Regjeringa går inn for å fjerne vårt grensevern. Samtidig ser vi at tabloidavisene har mer og mer stoff om helse, kosthold og livsstil. Paradoksalt nok.

Tida fram mot den endelige Storingsbehandlinga må brukes godt av motstanderne av avtalen - Nei til EU, veterinærene, forbrukerorganisasjoner, miljøorganisasjoner, politiske partier/ungdomsorganisasjoner osv. Vi kjemper mot overmakta, men en dag vil det gå opp for alle som vil og kan tenke at fri handel med mat og dyr - er galskap. Konsekvensene av å slippe løs sjukdom og smittefare i fri flyt, med maksimal fortjeneste som eneste mål, kan bli drastiske og mye verre enn den verste katastrofen hittil i verdens matvarehandel: Kugalskapen som (antakelig) smitter til mennesker.

Jeg er ikke rasist, men...

Tysklands finansminister har utmerket seg med en uttalelse som går selveste Carl I. Hagen en høy gang. Hagen kan nå droppe alle "jeg er ikke rasist, men..."-kommentarer og bare gjøre som Theo Waigel, nemlig "tenke høyt":

- Vi har et problem med svært høy arbeidsløshet blant tyskerne. Samtidig har vi svært mange utlendinger i arbeid. Da må det være lov til å tenke høyt om hvordan vi kan skaffe arbeid til flere tyskere, uttalte Waigel til Süddeutsche Zeitung i forbindelse med nyttårskonferansen til det erkekonervative regjeringspartiet CSU.

Dette med å ta vare på "det tyske folkets interesser" på bekostning av alle andre er ingen ukjent melodi fra de mektige i Tyskland, men det er vel over 50 år siden det var vanlig å synge den så høyt og tydelig også i regjeringa. But the times they are a-changin'. Nå igjen.

En frigjørende tanke...

Kanskje vi også skulle tillate oss å tenke høyt?

"Det er noen få folk i Norge og i verden som har veldig mye penger og veldig mye m a k t . Samtidig er det veldig mange som har lite å si, og som heller ikke har spesielt masse penger å rutte med. Da må det være lov til å tenke høyt om hvordan vi skal sørge for at alle i Norge skal ha like mye makt, og ha nok penger til å leve et ordentlig liv."

Den slags høyttanking burde vært forbudt, bare spør Gro Harlem Brundtland eller Politiets Overvåkingstjeneste.

EK

Nazi-senter på Alnabru

Nazist-miljøet i Oslo har klart å få leiekontrakt til et hus i Verkmeister-Furulundsvei på Alnabru. Lørdag 25. januar ble det arrangert innflytningsfest i lokalet, og omkring 50 nazister var innom. Blant dem var kjente fjes som drapdømte Jonny Olsen, sist gang i aksjon på Hølsfyr 17. mai der han avfyrt flere skudd mot anti-rasister, og Eirik Solheim, som er en ledende skikkelse innenfor "Viking".

Det er svært viktig for nazistene å få sitt eget ungdomshus. For det første vil huset ha funksjon som et samlingssted, hvor de kan holde møter, ha konserter og spre sin propaganda ut i fra. På den måten vil et slik tilholdssted også ha en enorm mobiliserings effekt. Ettersom mye av rekrutteringa til det ny-nazistiske miljøet går gjennom fester, vil et fast fest- og konsertsted trekke med seg flere ungdommer inn i nazi-miljøet.

Svenske erfaringer

Resultatet av et slikt tilholdssted blir økt terror og nazistisk virksomhet, noe vi har vært vitne til i miljøet rundt «Fryshuset» i Stockholm. «Fryshuset» kom igang våren 1988, da Stockholms-nazistene fikk tildelt to byggebrakker tilknyttet ungdomshuset Fryshuset. 1990 brant «tilfeldigvis» brakkene ned, og nazistene flytta inn i selve Fryshuset. Teorien var at om ny-nazistene fikk sitt eget tilholdssted skulle dette ha en voldsdempende effekt, men det motsatte har blitt bevist. I 1994-95 deltok skinheads fra Fryshuset i over 100 kriminelle handlinger i Stockholm!

Det er altså et slikt miljø de norske ny-nazistene forsøker å fotefeste i Norge. Det er alle antiraster i Oslo sin oppgave å stoppe dette. Oppgaven er å få med oss lokalbefolkninga og kaste nazistene ut av lokalene på Alnabru. Sammen er vi sterke!

Mathilde

**Alle Moderne Ungdom-
ar bur i Byen. Med
McDonald's og rave-
party. Dei andre er
Bønder, og snakkar
grautmål. Bondehets
og dialektthets er poli-
tiske spørsmål, for av-
livinga av distriktsno-
reg går så mykje
greiare når folk skjem-
mast av å bu der.**

Av Håkon Kollmanskog

Den som ynskjer å vera revolusjonær må kjempa mot alle former for undertrykking, ogso den kulturelle undertrykkinga. Difor er det ikkje eit uviktig spørsmål om ungdom i Noreg tykkjer det er "pinleg" å høyra dialekten sin i radioen eller på tven. Det er heller ikkje uviktig om me tykkjer det er låtterleg å sjå eller høyrast "bondsk" ut, eller om me nyttar "bønder" som eit skjellsord. For om venstresida ikkje maktar å kjempa mot den kulturelle undertrykkinga av distrikta vert det sjølvstakt ikkje så enkelt å vinna striden om ein vettug distriktspolitikk.

For det fyrste er det umogleg å byggja alliansar mellom folk i byane og i distrikta

Kapitalismen og overklassekulturen

Som so mykje anna er kultur knytt til dei økonomiske og politiske tilhøva elles i samfunnet. Det er ikkje tilfelleleg at det er overklassen sitt talemål som ofte er malen for kva som er "fint" og "korrekt" å tala. Det er heller ikkje tilfelleleg at samane vart tvungne til å skriva og tala stivt bokmål i skulen langt inn i vårt hundreår. Overklassen tener på at folk ser på deira kultur som "finast", og at samane vert fornorska. Slikt vert det mykje statslojalitet og lite opprør av. So lenge kapitalismen rår, vil det vera kulturell undertrykking.

Difor er ikkje undertrykkinga av folkekulturen noko som "var før", og som vart borte når me kunne kommunisera meir med kvarandre her i landet. Framleis er det slik at folk frå byen og landet vert sette opp mot kvarandre og det er framleis slik at folkekulturen vert undertrykt av "sentralkulturen", eller "overklassekulturen".

Bill.mrk. ikke nordlendinger

Noreg er på mange måtar eit "annleisland". I større grad enn andre land har det vore sett på som ein verdi at det bur folk kring heile landet, og at me talar ulike dialektar. At det er "akseptert" å tala dialekt i dag er eit resultat av at folk har organisert seg (mellom anna i Noregs Mållag og Noregs Ungdomslag) og demonstrert og endra haldingane til folk (serleg på 70-talet med store dialektaksjonar). Men at det er "akseptert" tyder IKKJE at folk NYTTAR dialekten, eller at folk flest er stolte over den lokale kulturen sin. For sjølv om finansminister Johnsen i dag talar hedmarksdialekt, er det ikkje lenge sidan det stod lysingar i Aftenposten om "hybel til leie, bill.mrk. ikke nordlendinger." Det er heller ikkje ofte at Tromsøborn høyrer anna enn bokmålstale på TV-programmet

"U", og når dei høyrer Bodøpolitikaren Petter Thommasen (H) på TV høyrer dei ein som talar knotete riksmål. På same vis som Gudmund Hernes, Terje Svabø og Anne Holt knotar på målet til overklassen

og såleis gjev uttrykk for kva dei ser på som "fint" nok.

Presset mot dialektane og dei lokale kulturaner er massivt: I TV, radio, avisene, reklamen, vert me fortalde at dei som eigentleg er moderne er dei som er urbane, bur i byen, talar bokmål og gjev faen. Difor er det serleg mellom oss som er unge at det er populært å leggja om til meir bokmålslik tale, og å prata om at den lokale kulturen er so "bondsk" og "gamaldags".

Kulturell sjølvundertrykking

Når ein spør ungdom i til dømes Mosjøen om kva dei tykkjer om å høyra dialekten sin radio eller på tv får ein mest alltid det same svaret; "Me tykkjer det er pinleg, hæsleg, stygt". Dette veit vi i Norsk Målungdom som stiller dette spørsmålet til hundrevis av skuleelevar kvart år. Når ein spør om kva dei tykkjer om ungdom som kjem frå ein stad som ligg litt utanfor og er endå mindre enn Mosjøen, er svaret kontant; "dei er bønder, bontjuvar, og snakkar heilt forjævlig". Om ein stiller dei same spørsmåla til bodøungdom får ein dei same svara; det er flautt å høyra sin eigen dialekt i offentlege samanhengar, og dessutan so er dei frå Mosjøen "bønder". Ein tromsøungdom vil seia nett det same, i tillegg til at dei frå Bodø er "bønder".

Ein gjennomsnittsongdom frå Oslo Aust vil seia at det er "rart" eller "pinleg" å høyra "jeg har skrive i boka" på TV, nett som nordlendingane tykkjer deira dialekt ikkje høver i media. Det vert mest parodisk når ein spør ein "vellukka" vestkantungdom om kva han tykkjer om ungdom frå Oslo Aust; "dei talar stygt og dessutan er dei bønder!". Det er altså Oslo Vest og overklassekulturen som definerer kva som er bra og dårleg, alle andre er meir eller mindre "bønder". Det er eigentleg ganske utruleg, at kulturen til eit lite snyltarskikt av rikingar på austlandet skal dominera millionar av nordmenn i heile Noreg!

EU-kamp

Kva skaper denne hetsen mot å vera "bondsk", altså ikkje frå ein stor by eller helst Oslo Vest? Det er fleire område ein må nemna når ein skal freista forklåra den kulturelle undertrykkinga av distrikta i Noreg:

om folk i byen eigentleg ser ned på dei andre ("bønder!"). For det andre er det ikkje mykje vits i å kjempa for arbeid i distrikta om ungdom i distrikta ikkje YNSKJER å bu der, av di det er meir "moderne" og akseptert å vera arbeidslaus i byen.

Ja-sida, med Regjeringa i spissen, freista so godt dei berre kunne å tvinga det norske folket tilå røysta Ja til unionen. Dei viste at dei ikkje hadde for gode kort på handa (dei hadde mellom anna tapt førre røystinga i 1972). Difor var det nausynt å propagandera for at dei verdiane og standpunktta som Nei-sida representerte var reaksjonære, gamaldagse, utopiske, rasistiske, og so bortetter. Dette

førte mellom anna til ein massiv propaganda mot "bøndene" og distriktsnereg, som vart stempla som kravstore og egoistiske. Etter at dei hadde stempla "bønder" som egoistiske og reaksjonære, freista dei gjera heile Nei-sida om til "bønder". Denne kampanjen var ein direkte hets av distriktsnereg, altså Nei-bastionane. I etterkant av EU-striden har "bondehetsen" fortsett og serleg teke til att under landbruksoppgjeret. Mellom anna har Dagbladet hatt hovudoppslag om at "folk på landet er mindre intelligente enn folk i byen".

Akersgata og Marienlyst

Ein annan viktig propagandist for "sentralkulturen" er massemedia. Alle dei store avisene og TV-kanalane har hovudkontor i Oslo (TV 2 i Bergen). Brorparten av all reklame, tekneseriar og magasin er like sentraliserte. Det er mykje av grunnen til at den største avisa i nynorskstaden Sogndal er bokmålsavisa VG og at alle borna der ville tykt det var RART om Donald kom på nynorsk, sjølv om alle borna skriv det. Og det finst ikkje ei einaste riksdekkjande dagsavis på nynorsk, sjølv om nynorskprosenten i skulen ligg kring 17 prosent.

Unionismen, Sentraliseringa og anti-distrikt-propagandaen får også støtte frå ein masse "globaliserings"-ideologi. Det er ikkje tilfelleleg at samstundes som regjeringa søkte medlemskap i EU poppa det opp fagfolk som produserte teoriar om at "nasjonalstaten er død", "det er umogleg, og dimed reaksjonært, å freista snu urbaniseringa", "me lever alle i ein global landsby" og so bortetter. Denne

"ideologien" kan me høyra dagstøtt hjå Jagland; "me kan lika det eller ikkje, men utviklinga går sin gang, og me kan ikkje stogga ho". Men ungdomkulturen vert ikkje meir "internasjonalisert" og "global", berre meir komersialisert og urbanisert.

"Internasjonalisering", må ikkje det vera at me og andre tek med oss våre egne lokale og nasjonale kulturar og lærer av kvarandre? Kvifor er det då Coca-Cola-reklamen som fyrst og fremst er eit bilete på "globaliseringa"? Og kvifor er det slik at ungdom i Hallingdalen berre talar dialekten sin heime, og ikkje på skulen? Over heile kloden vert folk fortalde at lykken og moderniteten ligg i Coca-Cola og Baywatch, og at lokal og nasjonal kultur er gamaldags og reaksjonært. Denne Coca-Cola-kulturen er ikkje *internasjonal*, tvert om; han einsrettar og *fjerner* dei ulike kulturane som nett legg grunnlaget for at noko kan vera internasjonalt. Attom står dei store multinasjonale selskapa, frihandelsprofetane og styresmaktene, som *tener* på at folk er meir knytte til å konsumera [forbruke] merkevarer enn til lokale og nasjonale kulturar og tradisjonar.

Alternativ kulturstrid

Om me ynskjer å reisa strid mot kapitalismen må me ogso reisa strid mot den ideologien og kulturen som held han oppe. Difor er det nausynt å reisa alternativ til den distriktsundertrykkande sentralkulturen. Er det mogleg? Sjølv sagt er det det. Det finst levande distriktskultur overalt i kring oss. Mange av oss har berre ikkje sett det. Det har kanhenda vore for "bondsk"?

Amerikanske spisesteder

(Fritt etter Rulle's "Engelske sosialister")

*I Trondheim, der har vi tre hamburgerkjeder,
McDonalds, O'Martins og Burgerking.
At maten du får smaker galle og eder,
det gjør dem selvfølgelig ingen ting.*

*Tre hamburgerkjeder som sitter med makten;
McDonalds, O'Martins og Burgerking.
De skyr ingen midler i kapitaljakten,
så lenge de hører sitt kassapling.*

*I Trondheim, der finnes tre hamburgersjapper,
McDonalds, O'Martins og Burgerking.
I ledelsen sitter tre søkkrike japper
som hver hører hjemme i grisebing.*

*Og bystyret legger til rette for dere,
McDonalds, O'Martins og Burgerking,
så lite får mindre og masse får mere
og ordfører'n farter fornøyd omkring.*

*Bak disken står dårlig stilt ungdom og slaver,
McDonalds, O'Martins og Burgerking.
På arbeidskontrakten, med ørsmå bokstaver
står: "organisering er tabu-ting".*

*Tre hamburgersjapper som sjefer i byen:
McDonalds, O'Martins og Burgerking.
Alt blodslit som ligger bak BigMac-menyen,
det nevnes så vidt i en bisetning.*

*Mens regnskogen dør ut og arbeidsfolk sliter,
McDonalds, O'Martins og Burgerking,
så taper de folket for liter på liter
av penger. Så danser de glade i ring.*

Jørgen A. Strickert
Trondheim Rød Ungdom

Alternativ til kapitalismen?

Sosialismen

"Javel kapitalismen er ganske jævlig, men det er det best moglege, det finst ikkje noko alternativ." Høyrst den før? Det på tide at vi svarer høgt og klårt: Det finst eit alternativ og no har vi tenkt å gjennomføra det! Kapitalismen vil ikkje vara evig.

Av Magnus Marsdal

Det kapitalistiske samfunnet gjev ikkje folk retten til eit godt liv, og for mange fjernar kapitalismen retten til eit liv i det heile teke. Dei blir drepne, av svolt eller av våpna til herskarane. I

Kurdistan, i Vietnam, på Aust-Timor, i dei to imperialistiske verds-krigane. I dag er ein milliard menneske arbeids-lause. Det store fleirtalet av menneska lever i den fattige tredje verda. Og det er ikkje slik at dette er "problem"

som vi er i ferd med å løysa; fattigdomen blir større kvar dag, samstundes som aller rikaste blir ufatteleg rike og mektige.

Dei 358 rikaste menneska eig like mykje som den samla årsinntekta for land som tilsvare 45% av jordas befolkning,

altså 2,3 mrd. menneske. I løpet av dei siste 30 åra har det økonomiske gapet mellom dei rikaste 20% av menneska og dei fattigaste 20% auka frå 30 gongar til 60 gongar. Skilja veks ikkje berre mellom "nord" og "sør", men òg innerter i dei rike landa. Lønnsnivået i USA har sunke sidan 1975. I 1960 tente ein sjef i eit av dei største 500 selskapa i snitt 41 gongar meir enn ein arbeidar. No har dette skillet auka, sjefen er oppe i 157 gongar meir enn arbeidar. Nesten firedobla.

Den kapitalistiske verdsøkonomien tek ikkje omsyn til at miljøet set grenser. Foureininga og plyndringa av ressursane er i god gang med å rasera grunnlaget for at menneske kan leva, mange stader på kloden. Tonnevis av matjord blir til ørken kvart år, sjølv om millionar av menneske svelt.

Finst alternativet?

Det er lett å sjå at kapitalismen er galskap og at vi må gjera noko for å få slutt på han. Men har vi noko alternativ? Korleis skal samfunnet vera dersom det ikkje skal vera "kapitalistisk"? Den såkalla sosialismen i Aust-Europa var ikkje akkurat noko draumesamfunn som vi kan setja som alternativ til kapitalismen. Har vi i det heile tatt noko å melda, bortsett frå at vi ikkje vil ha den utviklinga som Coca Cola, Helmut Kohl og Torbjørn Jagland ynskjer seg?

Ja, vi har ein heil masse. Dei revolusjonære, sosialistiske rørsleane har alltid arbeidd både med å forstå kapitalismen òg å diskutera alternativet; sosialismen.

I denne artikkelen skal vi freista gje eit innblikk i nokre heilt grunnleggjande ting, som gjer det lettare å diskutera store spørsmål som sosialismen og revolusjon. Vi skal ikkje gje ein "fasit" på kva slike ord tyder, og vi skal på ingen måte freista gje ei oppskrift på eit samfunn med eit

verkeleg folkestyre, men vi skal ta opp nokre av dei viktigaste årsakane til at det er naudsynt å stri for at eit sosialistisk samfunn skal erstatta det kapitalistiske, eller med andre ord: Stri for at arbeidarklassen og det arbeidande folket skal ta makta over produksjonen og samfunnsutviklinga frå kapitalistane.

Kva er gale med kapitalismen?

For å seia noko om kva vi meiner med *sosialisme*, må vi fyrst seia noko om kva som er gale med kapitalismen.

På Dagsrevyen blir arbeidsløyse, svolt og naud framstilt nærast som naturkatastrofer. I det offisielle biletet av verda er slike ting unngåelege, og politikk handlar om å redusera skadane, aldri om å fjerna årsakene til faenskapen. Men svolt og arbeidsløyse er stort sett *ikkje* naturkatastrofer. Under-trykkjing og naud *har* årsaker. Årsaker som vi finn i det økonomiske systemet, i kapitalismen. Vi skal forklåra litt om kva det er snakk om.

Kapitalismen har ein idiotisk måte å fordela *eigedom* på, som fører til mykje av den undertrykkjinga vi meiner det er på tide å fjerna.

Eigedomen under kapitalismen er fyrst og framst *privat*. Den private eigedomsretten er ein heilag del av lovverket i kapitalistiske land. No snakkar eg ikkje om privat TV, bil og dokkestove. Eg snakkar om den eigedomen som er stor og viktig, den eigedomen som kan gje deg makt over andre folk sitt arbeid og forbruk.

Altså eigedomen til fabrikkar og selskap, til produksjonen. Det er private kapitalistar som eig og styrer våpenindustrien, pornoindustrien, filmindustrien, Coca-Cola og dei internasjonale mat-selskapa, kles-gigantane, CNN og dei andre store TV-stasjonane, avisene, plateselskapa, bilfabrikkane, reklamebyråene, flyselskapa og mange av oljeselskapa. Selskapa som produserer stål, diamantar,

Profittjaget, og all galskapen som fylgjer med, må erstattast av at vi i fellesskap lagar vettuge planar for økonomien

Foto: Klassekampen

For 3. verda er det sosialismen som er løysinga, ikkje meir og raare kapitalisme.

gull, gummi og alle moglege råvarer er òg stort sett private.

Klasse mot klasse

Det typiske er altså at *ein* mann eig fabrikk, medan tusen kvinner og menn jobbar der. Han og dei har ofte motsette interesser. *Dei* treng høgare løn, *han* vil pressa løna ned. *Dei* treng ei sterk fagforeining og sikre arbeidstilhøve, *han* vil knusa eller kjøpa opp fagforeininga, og gjerne spara inn litt på tryggingsutstyret. *Dei* vil halda på arbeidsplassane sine, *han* vil flytta fabrikk til utlandet dersom han trur det er meir lønsamt. Men det er *han* som sit med makta, sjølv om arbeiderane er tusen og han er berre ein, for det er *han* som eig fabrikk. Difor blir det heile tida *hans* interesser som styrer utviklinga, med unntak av dei gongane arbeidarane klarer å organisera ein motstand som hindrar eigaren i å gjennomføra tiltak som går utover dei.

Dette er *det viktigaste klasseskiljet*; mellom dei få som eig kapital og lever av det, og alle oss andre som må selgja arbeidskrafta vår for å leva. Skiljet går mellom eigarar og arbeidarar, eller mellom

Borgarskapen hentar rikdomen sin frå arbeidet til arbeidarklassen

borgarskapen og *arbeidarklassen*, som er namnet på desse klassene.

No finst ikkje det berre *ein* fabrikk i verda, det fins millionar. Og nokre av sel-skapa er så store at dei finst over heile kloden og har millionar av tilsette. Og over alt finn vi den same motsetnaden, mellom dei som eig og dei som arbeider. Ikkje berre i fabrikkar, også i reisebyrå, butikkar, reingjeringsfirma, kva som helst. Og ikkje berre om løn og arbeidstilhøve, sjølv om det går att over alt, motsetnader mellom

eigarklassen og det store fleirtalet syner seg i dei fleste spørsmål: Vi har interesse av frisk luft, rein mat og at ungane våre skal ha ressursar å leva av. *Dei* har interesse av størst mogleg fortjeneste her og no, og ofte er det mest lønsamt å hogga ned regnskogen, byggja nye motorvegar og tømme gifta rett i havet. Eller kva med helsevesen, skule og andre offentlege tenester? Vi har interesse av tryggleik og likt tilbod til alle. *Dei* har interesse av lågast mogleg utgifter, slik at skattane blir låge. Då bli det mindre skatt for kapitalistane, og mindre lønskrav frå arbeidarane, dersom også dei får lavare skatt. Vi har interesse av *offentleg* helsevesen, dei rike vil gjerne ha *privat*, for då kan dei tena pengar på å eiga sjukehus, samstundes som dei rikaste kan kjøpa seg forbi helsekøene. Vi vil ha lik rett til utdanning, *dei* har interesse av eit skulesystem som er minst mogleg kostbart og sorterar oss best mogleg, etter eigarane (NHO) sine interesser.

Slik kunne vi heldt fram lenge, over alt ser vi den same motsetnaden; dei som lever av arbeidskrafta si og dei som lever av å eiga kapital har motsette interesser. Og oftast er det kapitalistane som får det som dei vil, for dei har makta over eiegdommen sjølv om dei er eit bitte lite mindretal.

Profittkappløpet

Og ikkje berre er det slik at klassene har motsette interesser og eigarane har makta til å få viljen sin, det er også slik at dei er *tvungne* til å bruka makta stort sett i kvar

einaste konflikt. Det er *tevlinga* som tvinger eigarane til å gå laus på regnskog, lønsnivå og offentlege budsjett. Den kapitalisten som ikkje klarer å pressa mest mogleg ut av *sine* arbeidarar, som ikkje klarer å få *sin* stat til å gje gunstige skattevilkår, som ikkje klarer å liggja framfor i tevlinga, blir hengjande etter, får dyrare varer enn konkurrentane, mistar marknader, får mindre fortjeneste, får ikkje råd til å investera i ny teknologi, bli hengjande endå lengre etter i tevlinga, og risikerer å gå konkurs. Difor er det heile tida eit sinn-sjukt kappløp om profitten [fortenesta]. Prisen for at de rikaste skal få halda profittjaget gåande er det det arbeidande folket over heile kloden som betaler, gjennom fattigdom, miljømord, imperialistiske krigar og jævlege levekår.

Fattigdommen blir stendig djupare og miljøkrisa stendig verre, fordi det *ikkje* er fleirtalet som har makta over eiegdommen, over produksjonen. Dersom arbeidsfolk krev høgare løn, trugar kapitalisten med å flytta fabrikk til eit land med større fattigdom og lavare lønskrav. Dersom ein stat stiller harde miljøkrav, trugar kapitalisten med å flytta fabrikk til eit anna land. Og då kan vi velgja akkurat kven vi vil til Stortinget, det er uansett eigarane som sit med makta over den eiegdommen som alle vi andre er avhengige av, for å få jobb, løn, skatteinntekter og naudsynete varer.

Kapitalistane har grepet om eiegdommen og om media, dei har altså grepet på oss. Det kan sjå vanskelig ut å skapa ei ut-

Borgarskapen er overklassen i vart samfunn. Til borgarskapen høyrer eigarane (kapitalistane), toppane i staten (slike som Jens Stoltenberg) og kapitalen sine øverste direktørar og tenestemenn (slike som Karl Glad). Borgarskapen har makta over produksjonen, og lever av å eiga/styra produksjonen.

Arbeidarklassen har ikkje makta over produksjonen, men lever av å selgja arbeidskrafta si. Hjelpeleiarar, industriarbeidarar, sjåførarar, vaskarar, snekkjarar, veiarbeidarar, servitorar osv. høyrer til arbeidarklassen.

Mellom desse hovudklassane finst *smaborgarskapen*, høgare funksjonærar, bønder, fiskarar, sma butikkeigarar, journalistar, akademikarar osv. Dei nedste delane av smaborgarskapen har sams interesser med arbeidarklassen mot borgarskapen. Ofte er desse mellomлага "vakklande" i klassekampen, fordi dei er meir privilegerte enn arbeidarklassen men langt mindre enn borgarskapen..

For ein revolusjonær organisasjon som Raud Ungdom er det viktig å alltid ha målet klårt framføre oss; vi vil samla folk til opprør mot kapitalismen, vi vil gjera vårt for at det arbeidande folket skal vinna over kapitalen. At den sosialistiske revolusjonen

er det viktigaste målet i vår politiske kamp må heile tida få fylgjer for korleis vi arbeider. For oss er det ikkje så viktig å påverka to eller 18 stortingspolitikarar til å meina slik eller sånn, for det er gjennom at folk flest organiserer seg til kamp at vi kan vinna. Difor

skal vårt arbeid vera retta inn mot folk flest, ikkje mot politikarar, byråkratar og pengesekkar. For ein gjeng med politikarar eller byråkratar vil aldri kunna utfordra makta - eiegdommen - til borgarskapen, det er det berre store organiserte folkemassar som kan.

vikling til beste for fleirtalet. Men løysinga er ikkje så veldig innfløkt: Ta grepet frå dei!

Alternativet: Sosialismen

No har vi kome fram til kva som er det revolusjonære alternativet. Det vi vil endra er fyrst og fremst *makta over eigedomen*, eller *eigdomstilhøva* [eiendomsforholdene] som det kan kallast. La dei tusen arbeidarane eiga fabrikkene i staden for han eine kapitalisten, la fleirtalet av folket styra i staden for dei multinasjonale storselskapa! Så lenge industri og anna bisniss over heile kloden blir styrt ut i frå særinteressene til den snyltande eigarklassen, er det umogleg å få eit utvikling til beste for fleirtalet. Difor er det naudsynt å endra eigedomstilhøva, kapitalistane sitt diktatur over produksjonen må bytast ut med demokrati i økonomien, altså eit verkeleg folkestyre. Kort fortalt er det dette som kallast sosialisme; at det arbeidande folket eig produksjonen og all slags bisniss i fel-

lesskap, at demokratiet også gjeld for økonomien.

Det finst altså alternativ til kapitalismen, det finst alternativ til dei kapitalistiske eigedomstilhøva. Vi er for at det arbeidande folket over heile kloden skal be kapitalistane om å stikke av, og styra produksjonen etter felles beste. Målet for produksjonen skal vera å fylla dei behova som folk har, for mat, hus, klede, utdanning osv, ikkje å skapa størst mogleg profitt for dei som i dag er eigarar og aksjonærar. Det kapitalistiske profittjaget, og all galskapen som fylgjer med, må erstattast av at vi i fellesskap gjer vårt beste for å laga vettuge planar for økonomien. Det er demokrati, planlegging og diskusjon som kan gje ei utvikling til beste for fleirtalet og som ikkje raserar miljøet. Dette kan vi setja i gang med i morgon, vi kunne gjort det for 50 år sidan. Men fyrst må vi gjera slutt på at det er kapitalistane som eig og styrer produksjonen. Vi må gjera slutt på kapitalismen.

KLASSEKAMP UNDER SOSIALISMEN

Denne artikkelen legg fram noko av den sosialistiske teorien. Det er sjølvsagt ikkje så enkelt i praksis, Sovjet og Kina har vist at sosialismen kan gå i dass. Men det er på ingen måte slik at "den sosialistiske løysinga" no er prøvd ut i Sovjet, Kina og andre stader og har vist seg å vera håplaus, ein gong for alle. Det er slik at revolusjonane i desse landa, som òg hadde mange gode ting ved seg, *tapte*. Folkets opprør og kampen for sosialismen tapte mot utviklinga av ein stendig mektigare elite innafor staten og Partiet, som kalla seg marxistar og vifta med raude flagg, men i røynda [virkeligheten] var herskarar som undertrykte og utnytta det arbeidande folket.

Desse nederlaga er ikkje ein grunn til å gje opp kampen for frigjerung, tvert om, vår kamp blir styrka av røynsleane [erfaringene] frå dei fyrste forsøka på å skapa sosialistiske samfunn. Ein av dei viktigaste lærdomane er at klassekampen held fram under sosialismen, at det arbeidande folket må kjempa for makta gong på gong. Og nett det har vi tenkt å gjera.

KOMMUNISMEN?

Kva med kommunismen? Kva er skilnaden på kommunisme og sosialisme? Kommunisme er eit ord for *det klasselause samfunnet*. I eit kommunistisk samfunn finst det ikkje lenger eigarklasse og arbeidarklasse, det finst ikkje ein stat som er heva over folk flest. Under kommunismen kan samfunnet skriva på sine faner: "Fra einkvar etter evne, til einkvar etter behov". I eit klasselaut samfunn er ikkje arbeidet eit slaveri som vi må gjennom for å overleva, og ingen har makta over andre si arbeidskraft. Folk er ikkje delte inn etter kjønn og klasse, men frie individ som gjer arbeid fordi det er

nyttig, utfordrande og til beste for ein sjølv og fellesskapet. I "Ellinors vise" heiter det: "Æ drømme om ei anna tid ... da det bli like fint å jobbe som å dainse".

Overgangssamfunn

Sosialismen er eit overgangssamfunn til det klasselause samfunnet. Klassesdelinga forsvinn ikkje året etter ein sosialistisk revolusjon. Det vil framleis vera slik at dei som var herskarar og kapitalistar i går vil ynskja å innføra det gamle systemet att i morgon. Det vil framleis finnast ein sterk stat, også sosialismen er eit klassesamfunn. Men under sosialismen er det, for

fyrste gong, *fleirtalet av folket* som er herskarklassen. Den sosialistiske staten er til for å forsvare arbeidarklassen sine interesser, ikkje den gamle eigarklassen sine.

Grunnen til at sosialismen kan bli overgangen til eit klasselaut samfunn er nett det at det er fleirtalet av folket som er herskarklassen under sosialismen. Den sosialistiske staten har ikkje behov for å oppretthalda undertrykking av fattige, eigdomslause og arbeidande folk, den skal vera til for å utvikla folkestyret og slå attende forsøka på å styrta makta til arbeidarklassen. Når det har gått lang tid sidan det fantest kapitalistiske eige-

domstilhøve (privat kapital), og det har gått lang tid sidan det fantest verkelege kapitalistar, forsvinn med kvart klassemotsetnadane i politikken og kulturen. Kapitalistklassen *forsvinn* rett og slett, på same vis som den mektige adelen som styrte Europa under føydalismen (den jordbruksdominerte samfunnsforma som fantest før kapitalismen) no stort sett er vekk. Når kapitalistklassen forsvinn, forsvinn grunnlaget for klassesdelinga av menneska, og det blir mogleg å ta steget over i "fri-domens rike", kommunismen.

motstand i Chile

Chilenske myndigheter vil ikke ha RGIs gigantiske trålere i sitt farvann. Årsaken er at trålerne ødelegger livsgrunnlaget for kystfiskerne.

Av Erik Kruse

Kjell Inge Røkke blir kalt verdens største tjuvfisker. Røkke Gjelsten International (RGI) og RGIs underselskaper står for omlag 10% av havfisket på hele kloden! RGIs trålere tømmer havet for fisk, uten hensyn til at dette raserer livsgrunnlaget for kystfolk som er avhengige av fisket.

Høsten 1995 kjøpte RGI-selskapet "American Seafoods" tre fiskerilisenser i Chile. De ønsket å bytte inn disse tre lisensene i én lisens som skulle gjelde for supertråleren "American Monarch", noe som ville gi ekstremt effektivt og lønnsomt (for Røkke) fiske.

Miljøvernorganisasjoner og ikke minst kystfiskerne sjøl er sterkt imot at "American Monarch" skal få fritt spillerom i chilensk farvann. Fiskeressursene i Chile er sterkt truet, og kystfiskerne kjemper en innbitt kamp for å kunne leve av å bruke sine egne små fiskebåter. De frykter at supertråleren skal ødelegge livsgrunnlaget deres.

Motstand fra regjeringa

Regjeringa i Chile stiller seg til en viss grad på samme side som kystfiskerne i

kampen mot RGI, i motsetning til hva den norske regjeringa gjør her hjemme. Chilenske myndigheter mener at en av de tre lisensene er ugyldig, og de to siste er ikke nok til å erstatte en lisens for supertråleren.

RGI søkte om at avslaget måtte gjøres om, men fikk avslag i sommer. Røkkes selskap anket, og stevnet de chilenske myndighetene for grunnlovsbrudd, siden de mener at eiendomsretten er brutt. Men regjeringa står på sitt:

- Det er regjeringens ansvar å beskytte egne fiskerier, og ikke ta avgjørelser som innebærer økt utnyttning av ressursene, sier Chiles økonomiminister. Ministeren vil imidlertid ikke avgjøre saken sjøl, og har sendt den over til de chilenske domstolene.

Bellona - kjøpt og betalt?

Saken har også vakt interesse hos miljøvernorganisasjonene i Norge. Greenpeace kom med en rapport som angriper RGIs planer i Chile kraftig, og forskere har kritisert RGIs egne undersøkelser som hevder at supertråleren ikke kommer til å gjøre skade på fiskebestanden i Chile.

Men Bellona er uenig i kritikken. Kjell Inge Røkkes RGI-imperium har sponsa Bellona med 150.000 kroner og gitt løfter om en halv million i annonseinntekter. Ikke spesielt overraskende i seg sjøl, i og med at det er viktig for RGI å gi seg sjøl et miljø-alibi. Det interessante ved saken er altså at Bellona har gått ut med kritikk av rapporten til Greenpeace. Direkte pinlig blir det når Bellona etter-

hvert har innrømmet ikke har kompetanse når det gjelder fiskeripolitikk.

Vi burde kanskje ikke bli så veldig overraskta over Bellonas oppførsel, du husker kanskje hvordan de var en slags Grønne Lobbyister for EU i kampen fram mot folkeavstemninga? Pengene til Bellona kom nok fra lignende hold også den gangen...

American Seafoods nye trussel mot kystfiskerne i Chile - American Monarch (Foto: Greenpeace)

Mer om klassekampen i fiskerieringa å side 8...

Bli med i Rød Ungdom!

Jeg vil ha:

- ☐ Medlemskap
- ☐ Mer info
- ☐ Bøllekurs
- ☐ Rebell-abonnement

Navn:

Adresse:

Postnr:

Sted:

Telefon:

Alder:

Skole/arbeidssted:

Send til:
Rød Ungdom Osterhaugt. 27 0183 Oslo

Fortsatt statlig rasisme

Grete Faremo var selve symbolet på den umenneskelige utkastingspolitikken til regjeringa. Har politikken bedra seg under Anne Holt?

Av Erlend Nergård

Anne Holt har som kjent tidligere kommet med krass kritikk av norsk flyktningepolitikk, bl.a. med utsagn som *"Rød Valgallianse er det eneste partiet med en bra flyktningepolitikk"* og *"Norsk flyktningepolitikk fungerer i praksis rasistisk"*. På grunn av dette var det mange som trodde at vi ville få en viss oppmykning av den utkastelsespolitikken som har blitt ført de siste årene. Men så langt er det svært få ting som tyder på dette.

Enkelte vil hevde at Anne Holt har fått til relativt mye på så kort tid, og da tenke på at bosnierne fikk permanent opp-

holdstillatelse, at det har blitt oppretta en ny ankeinstans for klager på asylsaker, og at barnefamilieene som satt i kirkeasyl fikk opphold. Men alle disse tingene representerer på ingen måte noen kuresending i flyktningepolitikken. Det at de 12 000 bosnierne i Norge fikk permanent oppholdstillatelse, skulle egentlig bare mangle, 58 000 bosniere har for lenge siden fått permanent oppholdstillatelse i Sverige.

Både dette vedtaket, og opprettinga av en ny ankeinstans for klager asylsaker, som visstnok skal sikre mot at folk sendes tilbake til forfølgelse, er heller ikke noe Anne Holt kan ta æren for. Den nye ankeinstansen er noe justisdepartementet har jobbet med lenge, og som nå har blitt vedtatt av Stortinget.

Gleden for barnefamilieene som slapp ut av kirkeasyl var såvisst stor, men Holts "kirkeasyl-løsning" har store mangler. 21 mennesker sitter fortsatt i kirkeasyl (en del av dem på tre-

dje året), og for dem er situasjonen helt låst. Justisdepartementet vil ikke gå disse, eller andre som går i kirkeasyl i framtida i møte på noen måte, til tross for at norsk flyktningepolitikk er så restriktiv at det fortsatt er nødvendig for mennesker å søke tilflukt i kirkeasyl. (28. januar ble familien Cicek som vi skreiv om i Rebell 4/96 kasta ut av landet.)

En mektig statsråd?

Hvorfor støtter Anne Holt en politikk, som hun for kort tid siden kalte "i praksis rasistisk"? Er det fordi hun løy når hun kom med disse uttalelsene, eller fordi hun har blitt "spist opp av systemet"? Det er en illusjon at det er "innstillinga" til den enkelte statsråd som styrer flyktningepolitikken. Innstramminga ved grensene og utkastning av folk er noe som skjer både i EU (Schengen!) og USA, en mer restriktiv flyktningepolitikk er et trekk ved politikken til herskerne i de aller fleste land. Én viktig grunn

til dette er at det allerede er stor arbeidsløshet i de rike landa, alik at eierne ikke har bruk for flere utlendinger. Denne situasjonen er ikke noe en norsk statsråd kan snu om på, uansett hva hun har uttalt og ment tidligere. Derfor er det ikke overraskende når Anne Holt sier at hun *"ikke kan forskjellsbehandle dagens asylsøkere i forhold til de som har fått sakene sine behandla tidligere"*. Hun sier altså rett ut at utkastingspolitikken fortsetter.

KAMPEN HELD FRAM!

DESSE SIT FRAMLEIS I KYRKJEASYL:

- 2 menn fra Iran, i Sandnessjøen kyrkje, sidan juli '96.
- Ein einleg mann frå Sri-Lanka, på Vatne, sidan november '96.
- Ein einleg mann frå Algerie, i Bergen, sidan februar '96.
- Ein einleg iransk mann, i Bø i Telemark, sidan mars '95.
- Ein einleg mann frå Gambia, i Ski, sidan 27. november '96.
- Ein einleg kosovoalbansk mann, i Sarpsborg, sidan november '94.
- Ein einleg kosovoalbansk mann, i Sparbu, sidan 15. juni '96.
- Ein einleg mann frå Uganda, i Tromsø, sidan 23. september '96.
- 2 kvinner og ein mann frå Kosovo, i Øygarden, sidan mai '94.
- Ein einleg mann frå Vojvodina, i Øyer, sidan 6. september '94.
- Ein einleg mann frå Kosovo, i Trondheim, sidan 5. mars '95.
- Ein einleg mann frå Vojvodina, i Tromsø, sidan 30. april '95.
- Ein einleg mann frå Algerie, i Oslo, sidan februar '96.
- Ein einleg mann frå Kosovo, i Oppdal, sidan før påska '94.
- Ein einleg mann frå Bosnia, i Hammerfest, sidan oktober '95.
- Ein einleg mann frå Kosovo, sidan våren '94.
- 21 kyrkje frå El Salvador med tre born, i Trondheim sidan nov. '96.
- Ein iransk gut, i Oslo sidan des. '96.

Alle barnefamilieene som sat i kyrkjeasyl ved midnatt den niande november i fekk tilbud om å gå ut av kyrkja, men kva for logikk er det som ligg bak det at menneska på lista ovanfor ikkje skal få fri-

domen attende? Det at desse menneska no blir gløymde, og situasjonen deira no er enno verre enn tidligare, gjer at det er lite truverdig at meininga med opprettinga av kyrkjeasylkommisjonen verkeleg er å hjelpe menneske i ein vanskeleg livssituasjon.

Regjeringa var pressa. Kravet om at noko måtte gjerast for å få ei løysing på kyrkjeasylproblemet hadde nærast vorte eit folkekrav. Men no er kyrkjeasyl utan nyhetsverde, og frå no av skal det vere nærast umogleg for flyktningar å søke tilflukt i kyrkjeasyl. På dette viset har Anne Holt oppnådd å fjerne kyrkjeasyl som fristad for flyktningar og det negative lyset kyrkjeasyl har sett på norsk flyktningepolitikk, *utan å gjere noko med sjølve politikken.*

Kampen mot den statlege rasismen er viktig som aldri før. Framleis sender norske styresmakter folk attende til forfylgjing, og trass i at "sterke menneskelege omsyn" (jfr. utlendinglova §8) talar imot det.

SOS Rasisme har sidan hausten '96 hatt eit eige kyrkjeasylutval, som no jobbar mykje for dei 22 gjenverande kyrkjeasylantane. Lagnaden til desse menneska og alle som søker asyl i Noreg i framtida, er heilt avhengig av at vi held fram striden mot den statlege rasismen, m.a. med å byggje SOS Rasisme til ei verkeleg folkerørslé. Uansett kven som er justisminister, må vi slåss mot uretten flyktningar vert utsette for verda over.

Hvor blei opprøret av?

Den politiske rap-trenden blei henretta av staten USA. Den blei henretta med rettsaker og klistremerker.

Av Elling Borgersrud

Det kan sies mye om ungdomskultur og narkotika. Mye om hippiebevegelsen, og mye om punken, freaken, vise-sangbølga og rastabevegelsen. I alle disse kulturrene blei narkotika pusha på for å hindre et ekte opprør. Det er ett eksempel jeg kan si en del om; Hip Hop-kulturen. Den samme utviklinga har foregått her hos oss, og det er kanskje et av de klareste eksemplene på hvordan opprør kan knuses ved å forvrengte den opprørske kulturen.

Det er mulig jeg er litt konspiratorisk, men jeg tror det er viktig å huske at den amerikanske statlige praksisen på å knuse opprør om mulig er enda mer konspiratorisk enn her i landet (for mer informasjon om det, se Lund-rapporten, hvor bla. direkte infiltrasjonsforsøk blir avslørt) Hip Hop, og spesielt rap, blei på et tidspunkt vanvittig politifisert. Dette skjedde ved at endel forskjellige rap grupper skildra sin hverdag, om livet til fattige svarte i ghettoene i byene. (De viktigste var nok BDP, Public Enemy, NWA og Ice T). Det førte til at noen grupperinger og grupper begynte å se på rap som en nasjonsbyggende faktor for den såkalte svarte nasjonen de mener eksisterer i USA.

Bevisst rap

"Nation of Islam" (som tross i ærke-reaksjonært syn på familien og kvinner, har stått i spissen for noen progressive bevegelser) blei et sentralt referansepunkt på den tida. Mange sentrale artister var medlem, og enda flere hylla dem i ord. Det var også andre politisk mer tradisjonelle radikale strømninger av ulike slag som blei assosiert med og til og med var starta av rap artister. Paris blei populær på å titulere seg som "the Black Panther of Rap", og presenterte Black Panther Party sin gamle politikk, og KRS-ONE (Boogie Down Productions) dro igang H.E.A.L. (Human Education Against Lies) og Stop the Violence kampanjen, hvor

målsetninga var å forhindre svart mot svart vold.

Rap var altså radikalt en god stund. Folk ville ha opprør, og det leverte de aller aller fleste populære rap-gruppene. Hm. Dette var selvfølgelig en uholdbar situasjon. Hva skjedde?

Jo.

Nancy Reagan.

Parental Advisory...

Hun sto for to ting i løpet av sin karriere som USA's førstedame. Det første var den geniale "Just Say No" kampanjen, og det andre var "Parental Advisory Explicit Lyrics". Paralellt med dette blei det kjørt en gigantisk kampanje mot rap. Det er også verdt å bite seg merke til at grungebølga kom omtrent på samme tidspunkt. Yello Biafra (Dead Kennedys) uttalte rett ut at dette var en konspirasjon for å få hvite ungdommer til å høre på hvit musikk, og ikke revolusjonær svart rap. Det virkelige geniale med denne kampanjen, var at sjøl om de også tok folk som snakka politisk opprør, (som Sista Souljah, og tildels Ice T), så er en av de mest kjente kampanjene den mot 2 Live Crew.

For de som ikke kjenner 2 Live Crew, så er det den aller første gruppa som solgte noe særlig på porno-rap. De hadde til og med et par nesten-hits i gamlandet, "Me so Horny" ble ihvertfall spilt endel ute. På grunn av at dette vistnok har en "tradisjon" i den svarte kulturen, så mange på dette som et forsøk på å kneble den svarte

kulturen. Resultatet blei at de som sto igjen som opprørere var de som turte å ha mest sjokkerende tekster. Dermed Gangsta rap.

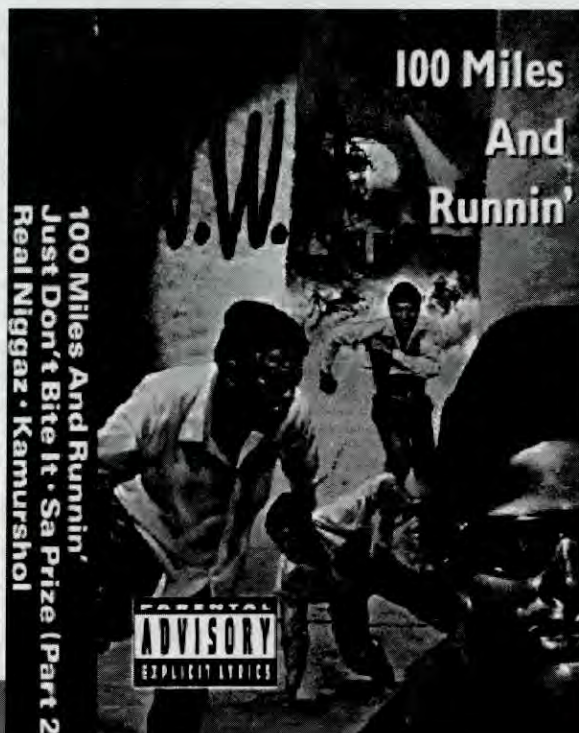
Derfor gikk NWA fra å snakke om politivold til å snakke om å voldta damer. Det blei om å gjøre å banne mest mulig, sånn at man kunne ha både en sensurert og en "underground" usensurert hit av den samme låta, og dermed selge dobbelt så mye. Så kom Cypress Hill.

Hasj

Cypress Hills debut-album blei en kjempesuksess. De kom akkurat tidsnok. Den politiske scena var blitt knust. Rap trengte nye klisjeer. Hasj var perfekt. Dette høres sikkert rart ut for mange b-boys av idag, men det var faktisk sånn at før Cypress Hill, var det veldig uvanlig å ikke være imot hasj. Alle var imot hasj på rap-scena. Hvis det er noen som skulle komme over NWAs gamle (første?) hit "Express yourself", (se margen til venstre) så er den ganske talende for situasjonen, dessuten ganske bra... Hvor de skjeller ut folk for bare å posere at de er imot narkotika... Ganske ironisk med tanke på "The Chronic" av Dr. Dre, er det ikke?

Kvalt med klistremerker

Jeg mener at den politiske rap trenden blei henretta av staten USA. Den blei henretta med rettsaker og klistremerker. Kvalt av klistremerker. Isteden for å ha plakater med politiske grupper og opprørs-symboler på gutterommene, skulle hip hop-ungdommene ha digre "Parental Advisory" plakater, og hasjromatiserende tullballeri og provokasjoner i hvilkensomhelst retning. Hva skjer? Hvor ligger mekanikken som drepte, eller idet minste forsøkte å drepe den politiske rappen? Jo, ved å sause sammen Sista Souljah og 2 Live Crew, ved å bruke de samme metodene mot den kontroversielle politiske bevegelsen som mot den kontroversielle pornografiske og voldsromantiske gangster rappen, snudde de tilsynelatende hovedmotsigelsen i den amerikanske hip hop bevegelsen. Fra å stå mellom de "politiske" og de "upolitiske", de progressive og de reaksjonære, sto den nå tilsy-

Elling er medlem av Gata Parlament

"I still express, I don't smoke weed or eat/this is known to give a brother brain damage/and brain damage on the mic don't manage."

(...) Some say no to drugs, and take a stand/but after the show, they go looking for the dope-man/ and they ban my crew on the radio/ here NWA is saying Hell No!" Dr Dre/NWA "Express Yourself" 100 miles and runnin', 1988

Dr. Dre kalte solo albumet sitt for "The Chronic". (1993) Det er oppkalt etter et populært hasjmerke ved samme navn.

Les mer på side 35!

ANGREP PÅ ENHETSSKOLEN

skule

Reform 94 og andre høyrevridde endringene av videregående skole har de fleste lagt merke til. Nå er det elevene i grunnskolen som skal få merke at det er Nye Tider.

Av Jorunn Folkvord

Sakte, men sikkert, bygges den norske enhetsskolen ned. Forandringene kommer ikke i store hopp og samtidig, men i rykk og napp. For omtrent 15 år siden fikk faktisk alle skolebarn gratis melk på skolen. Før var det også vanlig at alle skoler blei vaska skikkelig - hver dag. Det finnes fortsatt skoler i Norge hvor elevene kan få utdelt nye kladdebøker og blyanter uten at det sprenger skolens materialbudsjett, men det blir færre av dem.

For tiden skjer det mange små og store endringer, de kommer på mange felt sam-

tidig og det er ikke mye informasjon om hva som skjer. Kanskje er det derfor så få av elevene protesterer. Det er nå to og ett halvt år siden Reform -94 blei satt i verk, til tross for et hav av protester. En reform som har ført til store problemer i

den videregående skolen, både for de som går der, og de som har lyst til å gå der. Om et halvt år skal Reform -97 settes i verk i grunnskolen, og nok en gang trosser

Regjeringa alle protester og gjør som de sjøl vil.

Reform -97 kommer nok ikke til å ramme deg så kraftig, om du ikke allerede er ferdig med grunnskolen, så er det sikkert ikke lenge til. Men kanskje har du yngre søsken, eller kanskje du til og med har tenkt til å få unger en gang i tida?

6-åringene stappes inn

Det mest drastiske med R-97 er at 6-åringene nå skal inn i skolen. De pedagogiske argumentene for dette er svært tynne, men det er ikke vanskelig å se at Regjeringa kan ha mange andre gode grunner. Regjeringa vil inn i EU, 6-åringer inn i skolen gjør det norske skolesystemet like- re systemet i mange EU-land. Regjeringa har lovt full barnehagedekning innen år 2000, 6-åringene ut av barnehagene vil bety tusenvis av ledige barnehageplasser. (Nå viser det seg at flere kommuner legger ned de barnehageplassene som blir ledige når 6-åringene forsvinner inn i skolen, i stedet for å gi plassene til yngre unger.)

Men om det blir ledige plasser i barnehagene, så blir det trangt om plassen i skolen. I mange kommuner er det rett og slett ikke plass til alle elevene til høsten, ikke kommer det til å bli det med det første heller. Regjeringa nekter å bevilge penger til nybygg, etterutdanning av lærere og nytt skolemateriell, like fullt hevder de at det er mulig å gjennomføre reformen. Det eneste som er mulig er å stappe skolene enda fullere. I Oslo kommer mange til å starte skoleåret i brakker.

Lite data, mye Jesus

Den nye læreplanen er full av nye tanker om nye pedagogiske metoder, og skal skape kritiske og sjølstendige tenkende elever. Det er et mål at elevene i større grad skal ut og skaffe seg informasjon. Betyr dette at det blir investert i informasjonsteknologi? Nei. Betyr det at alle skoler i det minste får internett-tilknytning? Nei. Betyr dette at skolene får mer penger til ekskursjoner? Nei.

Det eneste nye som det helt sikkert ser ut til å bli plass til, er det nye kristendomsfaget: Kristendoms-kunnskap med religiøns- og livssynsorientering. Hvis stortingsflertallet får det som de vil, skal ing-

en elever heretter få livssynsorientering, alle skal følge den samme undervisninga. En undervisning som tar utgangspunkt i at den norske luthersk-evangeliske kristendommen er det beste utgangspunktet for sunne holdninger, men fortsatt prøver de å late som om kristendommen skal favoriseres foran andre religioner/ livssyn. Human-Etisk Forbund har vært blant de sterkeste motstanderne av det nye faget, og kaller det et av de hardeste slaga mot livssynsfriheten i Norge i nyere tid.

Hvis pappa er rik...

Det vi har å se fram til høsten 1997 er mer overfylte grunnskoler, hvor det vil bli færre reguleringer på hvor store både skoler og klasser skal være. 6-åringer som egentlig burde hatt store lekeplasser skal puttes inn i trange klasserom. En skole som møter det faktum at Norge er et flerkulturelt samfunn med kristendomsundervisning for alle. Hvordan blir reaksjonen på forverringene innafor skolen?

For flere og flere foreldre vil løsninga bli privatskole. Lovgivinga i Norge når det gjelder privatskoler har vært veldig streng, men med EØS-avtalen har vi også fått en fri etableringsrett, som vil gjøre det langt enklere å etablere privatskoler. Dette betyr at de som har penger, kan kjøpe seg fri fra overfylte klasserom, forelda læremidler, utslitte lærere og nedslitte skoler.

En skole for kapitalen

Under kapitalismen har skolen i bunn og grunn to hovedoppgaver. Det ene er å oppdra elevene til å godta systemet, og lære dem å fungere innenfor systemet. Den andre hovedoppgaven er å sikre at næringslivet får den arbeidskrafta den trenger. Behovet for en stor, høyt utdanna arbeiderklasse i Norge er synkende, det ser vi på den høye arbeidsløsheten. Det er ikke lenger lønnsomt å investere kapital i utdanning av arbeidere som likevel aldri kommer til å bli nyttig arbeidskraft for kapitalen. Vi har sett dette klart med Reform -94 på videregående. Nå forplanter dette seg også til grunnskolen - det offentlige tilbudet raseres, sakte men sikkert, og det private kommer til å blomstre opp.

Regjeringa tilpasser den norske skolen kapitalens behov. Er du villig til å tilpasse deg kapitalens behov?

6-åringene skal inn i skolen. Foto: Jorunn Folkvord

ELEVFABRIKK

Ein skule som er til for elevane. En skule der du kjenner deg trygg. Ein skule som utjamnar klasseskilnadar og motverkar rasisme. Gløym det! Slikt var noko vi drøymde om før i tida, no er billig og effektiv produsjon av arbeidskraft det einaste målet.

Av Siri Tidemann-Andersen

Marknadsliberalisme og innsparingar i det offentlege er tidas melodi, og vi som er elevar i vidaregåande skule får merka dette på stendig nye måtar. Ikkje minst i eit høgrevridd fylke som Vestfold, og ikkje minst på gigantskulen Sandefjord VGS, som visstnok er eit forvarsel om kva Den Nye Typen Skule er her i landet. Skulen er heilt nybygd, og har samlar elevar frå fire tidlegare skuler, som no er slått saman. Eg vil her gje eit par døme på vår situasjon, etter eit halvt års drift. (I Rebell nr 4-96 kan du lesa om videoovervakning av elevar, forferdelege støv- og støy-tilhøve, og anna moro vi har opplevd.)

Whites only...?

Sandefjord VGS er ein slags elevfabrikk, og rektor Klavenes har også uttalt at han ikkje ser den store skilnaden på å driva ein skule og ei bedrift. Skulen tek med seg underskot og overskot på budsjettet inn i neste år, som ei vanleg verksemd [bedrift], noko som pressar leiinga til å driva skulen så billeg o "lønsamt" som mogleg.

No har dette rama "dei framandkulturelle". Alle utlendingar, til dømes vietnamesarar og pakistanarar er samla i ein "internasjonal klasse". Dette er sikker billigare enn å fordela dei rundt på 6-7 ulike klassar og gje dei morsmålsundervisning i tillegg. Og det høyrast jo litt moderne og flerkulturelt ut med "internasjonal klasse"? Men dersom målet er at innfødte og innvandrarar skal fungera i lag o g kjenna kvarandre, må dette vera eit av dei mest reaksjonære tiltaka eg har sett. Administrasjonen går jo i praksis inn for å

gjera kontakten mellom svarte og kvite så liten som mogleg, dette er segregasjon ikkje integrasjon. Og sjølv sagt står dei ulike hudfargane i kvar sine klikkar i friminutta. Men det er klårt det er billigare med "internasjonal klasse"...

Korleis føler du det i dag....?

For å finne ut kva elevane meiner om storskulen arrangerte leiinga ein psykososial konferanse kor me skulle fortelje korleis me *følte* at me hadde det på skulen. Konferansen vert kalla "Sandefjord VGS i går - i dag - i morgen". Det som kom fram: Av ein eller anna merkeleg grunn som administrasjonen og Vestfold Fylkeskommune ikkje heilt kan forstå, er det slik at elevane ved storskulen opplever auka rusmiddelproblem, auka trivselsproblem, mange er einsame, det er mykje rot, og samtlege av elevane meinte at skulen er for stor til å ha oversyn/kontroll. Stadig fleire nyttar skulepsykologen, stadig fleire går til presten på skulen, folk kjenner seg ikkje trygge. Før skulen vert bygd kunne ein sjå same resultat frå andre storskuler både i Noreg og utlandet.

Vi har heile tida hevda at *slik blir det* når du lagar gigantiske elevfabrikkar, og difor er vi mot storskuler, men det nyttar ikkje å hevda slikt andsynes styresmakterne. For storskule er Rasjonelt, Effektivt og Moderne. Dessutan er det ekstremt vanskeleg å organisera elevane på så store skuler, og det har vel heller ikkje Rektor og Fylket noko imot?

Velkommen til Næringslivet!

- Skulen har tilsett ein person i halv stilling som kontakt mot næringslivet, primært NHO. Denne personen har no sørga for at samfunnskunnskapsklassar har vitja [besøkt] ulike bedrifter for å "sjå korleis norsk næringsliv fungerer". Argumentet for ein slik praksis er at "det er på tide at ålmenfagelevar byrjar med det yrkesfagelevar har gjort i årevis." Skilnaden er berre at bedriftvitjing for yrkesfagelevar har kan ha noko for seg, sidan dei lærer eit bestemt fag som kan brukast i bestemte bedrifter. Ålmenfagelevar skal stort sett ikkje bli snikkarar eller elektrikarar. Kva er då poenget med turar til "næringslivet"? Jau, me skal bli næringsorienterte, marknadsorienterte, moderne. Og helst utdanna oss til

noko dei treng, til dømes bedriftsøkonom, rekneskapsfører eller "berre" ein simpel kontorarbeidar. Dette er ideologisk fostering, i verdinormene til ei lita særgruppe; eigarane av "næringslivet". Eller trur du kanhenda at skuleklassene fyrst og framst får ei innføring i kor viktig det er med sterk fagorganisering på arbeidsplassen, slik at ein kan kjempa for lønnsnivået og stå imot åtaka frå eigarane?

Sorry, det er fullt!

- Kva fag du tek kan avgjera kva du blir. Men det er ikkje kva du vil bli som avgjer kva fag du får ta. Når ein klasse i eit fag er full (over 30) er det ikkje slik at det blir oppretta endå ein klasse, sjølv om ein del elevar ikkje har fått plass. Dei (altså dei

med dårlegast karakterar) blir nekta å ta faget dei ynskjer, og blir stappa inn i ein anna klasse på eit anna fag, slik at den òg blir full. Dette førar til ein eliteinndeling av elevar som me trudde var ute av norsk skule, i og med at det er dei med dårlegast karakterar som blir ramma. Men 30 elevar i alle klasser er sjølv sagt det som gjer best resultat på reikneskapen til elevfabrikken...

Oljefond for overklassen

Alt snakket om "framtidens generasjoner" og "overoppheting av økonomien" er bare overklassens dårlige unnskyldninger for å holde rikdommen for seg sjøl og lengst mulig unna folket. Rebellen går bak tullpratet og ser på virkeligheten.

Av Pål Helleenes

Norge er en rik stat. Det virker kanskje ikke sånn for de som ligger i sykehuskø eller mangler barnehageplass, men Norge er en av de rikeste statene i verden. Staten har en netto finansformue på 299 milliarder kroner, en formue som skal øke til over svimlende 500 milliarder kroner ved utgangen av år 2000!

Dette er i stor grad oljepenger, men også resten av næringslivet går så det suser, med rekordoverskudd og utbyttestefest på Børsen hvert år. Regjeringa og stortingsflertallet legger opp til at Staten skal ha et overskudd på godt over 50 milliarder bare i 1997. Likevel står store velferdsoppgaver uløst, 300 000 er reelt arbeidsløse, og kommunene må kutte i velferdsbudsjetter fordi de får for lite penger.

Hver gang noen konfronterer regjeringa med dette, og krever at staten må ut med litt av den enorme rikdommen den sitter på, får vi høre to svar:

"Vi kan ikke bruke mer penger nå, da overopphetes økonomien, og vi får inflasjon, prisstigning og eksporten taper." Og:

"Vi må sette pengene i et oljefond, slik at fremtidige generasjoner kan nyte den samme velferden som oss. Tenk også på eldrebølgen som kommer om 20-30 år!" Regjeringa og LO kaller den ekstreme sparinga av statens penger for "Solidaritetsalternativet". Alternativ til solidaritet, altså.

Redd for lønnskrav

Er norsk økonomi, som Jappe-Jens Stoltenberg sier, i fare for å "overopphete"

tes"? For å svare på det, må vi vite hva "overoppheting" er. Sagt enkelt, skjer det når det er svært lav arbeidsløshet, produksjonen går for fullt og etterspørselen stiger mer enn produksjonen klarer å følge. Da får vi en situasjon der prisene og lønningene stiger kraftig, altså *inflasjon*. På det kapitalistiske verdensmarkedet skjer ikke slike ting ustraffa - det som får lide er eksporten. Siden arbeidskrafta blir dyrere, taper norsk kapital i konkurransen. I følge Jappe-Jens er det altså dette som er faren dersom det brukes noen milliarder mer i kommunesektoren, og oljefondet kuttet.

Hvem dette er en "fare" for er et annet spørsmål. Det som kalles "overoppheting" betyr jo først og framst at arbeidsløsheten er lav, velferdstilbudet styrkes og arbeiderlønna går oppover, og det ville jo ikke vært så verst for folk flest? Men denne typen "overoppheting" er altså veldig farlig for alle, i følge regjeringa og alle store avi-

gi små eller ubetydelige utslag på inflasjon og prisstigning. Sagt med andre ord - regjeringa jukser med argumentasjonen og har til og med Statistisk Sentralbyrå mot seg.

Men hvis overopphetinga er tomt prat, hva er da motivene til regjeringa? Det er flerdelt: De ønsker ikke å endre styrkeforholda i klassekampen, de vil presse fram privatisering i kommunene, og de vil skjule den egentlige hensikten til oljefondet, nemlig å styrke den aggressive, kraftig voksende norske imperialismen.

Regjeringa vil hindre klassekamp

I vårens lønnsoppgjør var arbeiderklassen mer på offensiven enn på lenge, og stilte høyere krav. Streiken i hotell- og restaurant vant faktisk fram! Folket i Norge begynner etterhvert å få opp øynene for at det fins enorme mengder penger i systemet, og ser at klaseskillene vokser som aldri før.

Hvis du var med i regjeringa, med det uttalte sosialdemokratiske målet å opprettholde klassefreden, hva ville du gjort? Nøyaktig det regjeringa gjør - benekte at rikdommen fins, og finne på unnskyldninger for at pengene ikke kan brukes nå, og prate om "overoppheting", "kjøpefest" osv, når det ikke nytter å skjule milliardene lenger. Hvis du ikke gjorde det, kunne jo arbeidere i Norge begynne å tro at de har rettmessige krav på rikdommen, og begynne å sette spørsmålsteget ved misforholdet mellom store uløste velferdsoppgaver og en søkkrik stat. Ap-regjeringas makt er basert på at de opprettholder klassefreden. Regjeringa må framfor alt hindre at folket blir bevisst klaseskillene - derfor "pass opp for Den Kjempefarlige Inflasjonen", derfor "Eldrebølgen tar oss", derfor "Økonomien overopphetes".

Staten som imperialist

Men hva bruker de pengene til? Er det rett og slett, som Sigbjørn Johnsen kalte det: "Pæng på bok" når milliarder av oljepenger settes i oljefondet? Oljefondet betyr ikke at pengene står salta ned et eller anna sted, eller står på en konto i Sveits. Oljefondet brukes for å få oljekapitalen til

ser. "Varsellampene står og blinker, hvis vi ikke lytter til advarslene får vi en ny jappetid som på 80-tallet" Og det vil ingen ha, ikke sant?

Hvis en snakker med økonomer utafor Norges Bank og regjeringa, får en et anna bilde. Rett nok går norsk økonomi godt, men det er ingen overhengende fare for overoppheting. I følge Statistisk Sentralbyrå sine beregninger vil en økning på noen milliarder i kommuneøkonomien

Styrt Arbeidsløshet

En av grunnene til at regjeringa og borgerskapet ikke vil bruke oljepengene i offentlig sektor, er at det vil gi for mange arbeidsplasser. De er ikke interessert i å redusere arbeidsløsheten, fordi det er en stor fordel for eierklassen at det er kamp om jobbene blant arbeidsfolk.

Med høy arbeidsløshet kan lønna presses ned, ved lav arbeidsløshet kan arbeiderne kjempe seg til høyere lønn og bedre arbeidsforhold.

Derfor er arbeidsløsheten i Norge politisk styrt, vi kunne hatt Arbeid til Alle, men får det ikke fordi det ikke tjener herskernes klasseinteresser. I stedet for å sette folk i nyttig arbeid, investerer Regjeringa oljepengene i imperialistiske prosjekter i utlandet.

å øke. Dette er ganske logisk - i en kapitalistisk verden er du avhengig av at kapitalen din øker, ellers taper du i det lange løp. Så også med den norske stat.

Pengene står ikke stille - de investeres, og det på en skala som kan ta pusten fra de fleste. I år er den netto kapitalstrømmen fra Norge til utlandet på over 60 milliarder kroner. Hvis det går som regjeringa vil, skal den årlige kapitaleksporten være oppe i ca. 130 milliarder innen år 2000. Oljefondet er en viktig del av dette. Statoil, den norske statens flaggskip, eier fullstendig (100% av aksjene) 37 selskaper i 25 forskjellige land, og ekspanderer stadig. Dette gjør de med større avkastning som målsetting.

Kapital kommer ikke fra himmelen, økning i norsk kapital må bunne i produksjon

og arbeid. Det betyr at når norsk kapital skal vokse i utlandet, så tjener den norske staten på å utbytte folk i andre land, særlig i Asia. Når staten investerer i olja i f.eks. Aserbadsjan betyr det at "vi" tjener penger på naturressurser som egentlig skulle komme det Aserbadsjanske folket til gode. Når Jappe-Jens sier at oljefondet skal finansiere "eldrebølgen" sier han altså rett ut at "vi" i framtida skal leve på andre folks blodslit, andre folks ressurser.

Det er klart at dette vil ikke regjeringa at folk skal få greie på, det tar seg ikke så godt ut at Norge skal bli en rovgrisk snylterstat. Derfor er det desto viktigere at dette kommer fram. (Les om norsk imperialism i Indonesia på side 30.)

Jensemenn gjør alt han kan for å holde rikdommen på statens og overklassens hender

Rik stat - rasert velferd

Løpet av de siste åra, har staten systematisk sikra seg større og større andel av verdiene i Norge, på bekostning av kommunene og fylkene. Det er ikke små beløp det er snakk om, siden 1993 er kommunenes andel av skattepengene (såkalte skattepore) sunket med 13,4 milliarder kroner. Staten finansiererte i 1986 43,5 % av kommunesektorens inntekter, i dag er andelen nede i 13,5 %. I 1996-kroner er statens bidrag til kommuneøkonomien redusert fra 49 mrd i 1986 til 18 mrd i 1996. Dette har skjedd samtidig som kommunene har fått ansvar for stadig flere oppgaver.

Det er dette som ligger bak når vi leser i avisa, hører på radio eller ser på TV at elever må ha undervisning i brakker, at eldre må sove på gangen, eller at ungdomshelsetje-

nesten skal legges ned. I små kommuner kan resultatet av nedskjæringene bli enda mer drastiske; fraflytting, avfolking, kommunesammenslåing.

Hvem tjener på dette?

For vanlige folk fører tappinga av kommunene til forverring av levekåra, siden det er kommunene og fylkene som tar seg av de fleste såkalte velferdsoppgavene - helse, utdanning, eldreomsorg osv. 2 mektige grupper tjener på dette, og driver fram denne utviklinga: Staten (regjeringa og administrasjonsapparatet) og Kapitalen (det private næringsliv). Hvordan?

Staten sine interesser er todelt: På den ene sida trenger de pengene til andre formål, f.eks. norsk imperialism, og på den andre sida

har de interesse av å utarme "distriktsnorge". De som sitter med makta i staten har, til tross for to folkeavstemminger, ikke gitt opp sine ambisjoner om å gjøre Norge til en del av den Europeiske Unionen, og dette er svært vanskelig å oppnå så lenge store deler av befolkninga fortsatt bor i de delene av landet som ikke vil overleve et EU-medlemskap. Staten har altså politiske motiver for å få sammen slått kommuner, og sentralisert befolkninga i Norge.

Sentralisering er også innsparring og dermed god DNA-politikk også hvis vi ser bort fra EU-kampen. I tillegg er det klart at så lenge staten stadig disponerer større deler av verdiene i landet, så stiger makta til de som kontrollerer staten; Jagland&Jens&Co.

Kapitalens drøm: Privatisering

I takt med at de kommunale velferdstilbudene bygges ned, øker kravet om private alternativ og privatisering i styrke. Når så pressa kommunestyre gir etter for krava, står en mengde kapitalister klare til å ta over eldreomsorg, hjemme-hjelp o.l. Det private næringsliv gjør ikke dette fordi de bryr seg så mye om folk, men fordi det er store penger å utføre omsorg mot betaling. Omsorgsoppgaver er en sektor som inntil nylig har vært eksklusivt offentlig, men dette blir det nå en slutt på, takket være DNA-regjeringas kutt i kommuneøkonomien.

Hva kunne pengene gått til?

Det fins alternativer - norske oljepenger trenger ikke gå til utbytting i Indonesia, Nigeria, Aserbadsjan eller andre steder. Her er noen rettferdige krav, og prislappen på dem. Dette er krav som vi ikke får gjennom DNA og stortingsflertalets statsbudsjetter.

Øking av minstelønna i stat/kommune til 180 000

Gratis barnehager, staten betaler

Barnehageplasser til alle barn

Sletting av ulandsgjelda

Gratis lærebøker på videregående skole

40% stipendandel til studenter

20% økning i pensjonen for de dårligst stilte

3,3 mrd

7,5 mrd

3,6 mrd

1,9 mrd

0,6 mrd

0,6 mrd

5,2 mrd

Dette er bare noen enkeltseksempler på krav som kan stilles som drastisk ville bedre folks velferd på mange områder, men til sammen koster de ikke mer enn 22,7 milliarder - under halvparten av overskuddet på årets budsjett! Vi veit at pengene er der, det er på tide at vi krever vår rett.

Privatisering rammer kvinner - les mer på neste side.

Les mer om hvorfor vi er mot privatisering i Rebell nr 1 1996.

Kvinnekamp mot privatisering!

Kvinnekamp i Noreg på 90-talet må handle om kamp mot raseringa og privatiseringa av velferdstilbodet. "Bruk av oljefondet - meir til kommunane!"

Av Wenche With

Når det vert mindre pengar og fleire oppgåver til kommunane, går det direkte utover velferden til folk flest. Og fyrst og fremst er det kvinnfolk som blir ramma av at staten set alle pengane i oljefond og tvinger kommunane til å kutta og

80-talet vart det naudsynt å byggja opp betre offentlege ordningar, til dømes barnehagar, sjuke- og aldersheimar. Ein del av det private omsorgsarbeidet som kvinnfolk då kjempa for at det offentlege skal ta ansvar for risikerer vi no at vert lagt attende til familien og kvinnfolka.

At regjeringa ynskjer dette finn vi svart på kvitt i velferdsmeldinga. Der slår dei fast at den offentlege omsorgen først og fremst skal *"tre inn der hvor omsorgsoppgavene vokser utover det som er naturlig og mulig for pårørende...."*

For kvinnfolka i Noreg, som til saman arbeidar 2 mrd. timar i året med uløna omsorgsarbeid, er det lett å skjønne kven re-

har ansvar for grunnskulen, alders- og sjukeheimar, psykiatri og andre tenester, og det er fylket som tek seg av vidaregåande skule og regionsjukehus.

Stendig fleire kommunar opplever økonomisk krise, pengane frå staten strekk rett og slett ikkje til for å gje innbyggjarane eit forsvarleg velferdstilbod. (Les meir om dette på side 27.) Difor sit elevlar i nedslitte skulebygningar med utslitte bøker, difor får gamlingar vaska seg ein gong i veka på sjukeheimen, difor får folk avslag på søknad om heimhjelp i år, sjølv om dei fekk søknaden innvilga i fjor. Når Jagland seier at vi må læra å seia "nei" også når landet fløymer av oljepengar, seier han at ein masse elevlar, eldre, arbeidsfolk og kvinnfolk skal leva i elendige kår.

For å tåkelegge utviklinga og for å skjule staten sitt ansvar for raseringa av offentleg sektor, lagar regjeringa ei ideologisk overbygging, hovudinnhaldet er at helse og omsorg er eit individuelt spørsmål og ansvar. Gro Harlem Brundtland etterlyste i si tid nabokjerringene, Jagland fylger opp med å mane til at vi alle må ta meir ansvar for kvarandre. Helseminister Hernes fortel at vi må ete meir grønnsaker, og ete meir sunn mat - slik kan vi løyse helseproblema. Dei privatiserer problema og fråskriv det offentlege alt ansvar. I tillegg hevdar dei at det ikkje gjer nokon skilnad om det er det offentlege eller private verksemdar som produserer tenestene, og skjuler såleis det grunnleggjande skiljet mellom velferd produsert for å dekkja folk sine behov og "velferd" produsert for å tena pengar.

Den lojale tabloidpressa følgjer opp med helse og livsstilsjournalistikken sin som har som fremste kjenneteikn at den individualiserer kollektive problem

- ikkje et for mykje egg- eit glass vin om dagen er godt for kroppen osv. Løysinga på helsekøene finn vi sjølvstekt ikkje ved å høyra på velmeine og velkjende helse-råd frå Hernes og Dagbladet, men ved å kjempa mot nedskjeringane og for at ein større

spara. Omlag halvparten av dei yrkesaktive kvinnfolka i Noreg arbeider nemleg i offentleg sektor.

Ein del av kvinneundertrykkjinga er at vi gjør det meste av husabeid og omsorgsarbeid, og vi gjer det gratis. Då mange kvinnfolk gjekk ut i arbeidslivet på 70- og

gjeringa meiner når dei snakkar om "dei pårørende".

Åtak på kommunane

"Velferdsstaten" i Noreg finn vi fyrst og framst i kommunane/fylka, og i det statlege trygdesystemet. Det er kommunen som

Foto:
Klassekampen

Åtak på velferden rammer kvinnfolk både som brukarar av og tilsette i det offentlege, i tillegg til at arbeidsbyrden i familien blir auka.

del av rikdommen i Noreg skal brukast på velferd for folk flest.

Privatisering - privat monopol

Krisa i økonomien til kommunane tvinger fram ei privatiseringsbølge, i tillegg til at ho veltar meir omsorgsarbeid over på familien og kvinnfolka. Kommunale tenester som før har vore offentlege vert no "konkurranseutsett" eller selde til private firma. Tønsberg Kommune har tenkt å spare 100 millionar kroner gjennom privatisering og anbod i 1997! Denne sparinga skjer fyrst og fremst gjennom at ein kan tvinga dei tilsette til å jobba meir og billigare, fordi anbod set ulike arbeidadar opp mot kvarandre, og dei som er mest "effektive" er dei som får jobb, sidan det er det firmaet som leverar billigast tenester som får oppdraga frå kommunen.

Privatisering og anbod handlar ikkje om å slippe til ei sunn tevling mellom kommunen og den lokale vaskerisjappa på hjørnet. Det er store internasjonale konsern som kjem inn og tek over vasking, matlaging og andre ting. ISS er eit av desse konserna, med opp mot 150 000 tilsette over heile verda er ISS spesialist på å tene pengar på privatisering av offentlege tenester. Difor har storkapitalen dobbel interesse av at kommunane vert tyna: Dei får både pressa ned dei offentlege utgiftene - og dermed skatten - òg dei får opna nye marknader for seg sjølv gjennom privatiseringa.

Direktør Graarud i ISS slår fast:

"Kommuner med dårlig økonomi og som trenger hjelp er et godt utgangspunkt for oss". Han sei vidare: "Vi tror vi kan tjene penger" (Kjelde: Fagbladet til Norsk Kommuneforbund)

Mindre arbeid og lågare løn

Mellom 15 og 20 norske kommunar vurderer no som ein følge av regjeringa sin politikk å overlata pleie- og omsorgsarbeidet til det multinasjonale selskapet ISS. Dette gjeld kommunane Ski, Asker, Borre, Halden, Stokke, Fet, Os, Åsane bydel i Bergen, Rygge, Ålesund og bydelane Vinderen, Grønland, Grorud og Majorstua i Oslo. Også Trondheim, Lillehammer, Tønsberg, Moss og Drammen vurderer overgang til privat omsorg.

Ei privat overtaking av pleie- og omsorgssektoren i desse kommunane vil få store følger for kvinnfolk, og det er to konsekvensar ein særskilt kan peike på:

- 1) Retten til løna arbeid for kvinnfolk vert redusert
- 2) Tilbodet i helse- og sosialsektoren vert dårlegare

Avdi kvinnfolk er dei fattigaste i Noreg vil kvinnfolk verte hårdast råka av at velferdstilbodet vert overlatt til marknadskreftene som fyrst og fremst er interessert i fortjeneste, og ikkje i å gje folk i Noreg det velferdstilbodet som trengst. For å kunne oppnå fortjeneste må foretaka gå med overskot, noko som ofte gjerast gjennom å tilby dei tilsette dårlegare løns- og arbeidsvilkår eller gjennom å gjere tenestane dyrare. Foretak som ikkje går med

satsa på storstilt inntog i norsk helse- og omsorgsektor; "...det er klart at personalet må kunne gjøre mer enn profesjonene hittil har satt grenser for. En sykepleier på nattevakt må også kunne stryke tøy og vaske gulv for å avlaste dagskiftet", meiner Wille.

"Utgangspunktet når jeg setter sammen et team, er at de jeg ansetter kan jobbe godt sammen og funksjonelt. Og vi vil ta inn ufaglærte til helgevakter samt til å fylle huller i turnusen", opplyser han.

(Kjelde: Bladet Basis, utgjeve av Norsk helse og sosialforbund)

Kvinnekamp mot privatisering!

I kampen for kvinnefrigjering er kampen for at vi skal vera økonomisk sjølvstendige og likestilte eit av dei aller viktigaste spørsmåla. Dersom vår stilling som økonomisk sjølvstendige vert svekka, gjennom auka arbeidsløyse og lågare løn, kjem attendeslaga på andre område av kvinnekampen fylgjande etter: Meir prostitusjon,

ålment meir reaksjonært kvinnesyn, det vert vanskelegare å skilja seg frå undertrykkjande ektemenn, åtak på abortlova osv.

Å vera økonomisk sjølvstendig, altså å kunna halda liv i seg sjølv utan å vera avhengig av Mannen, er ein forutsetnad for at kvinnfolk skal kunne vera sjølvstendige, likestilte og frie også på andre område. Bildet av kvinner som usjølvstendige, slik vi ser det hos aborlovmotstandarane, vert svekka når kvinner går ut i løna arbeid og får ei løn det er mogleg å klåra seg på.

Mykje av grunnlaget for framstega i kvinnekampen sidan 60-talet ligg nett i dette; hundretusenar av norske kvinner har gått ut i løna arbeid.

No er retten til offentlig velferd og løna arbeid for kvinner under åtak. Difor må kvinnekamp i Noreg på 90-talet handle om kamp mot raseringa og privatiseringa av velferdstilbodet. *"Bruk av oljefondet - meir pengar til kommunane!"* er ikkje berre eit klassekrav, det er også eit kvinnekrav.

Karl Glad og NHO gler seg over kutta i kommuneøkonomien, sidan krise i kommunane banar veg for anbod og privatisering.

Foto: Klassekampen

overskot vil ikkje private eigarar vere interessert i å halde oppe, noko som igjen tyder at mange kvinnearbeidsplassar står i fare for å verte nedlagde, og at omsorgstilbodet mange stadar kan forsvinne. Auka arbeidslaus mellom kvinnfolk, og dermed mindre økonomisk sjølvstende, vil bli resultatet.

Til dømes kunne Knut Wille, direktør ved ISS-Omsorg nyleg avsløre at fleksibilisering av yrkesprofesjonane og nytting av ufaglært arbeidskraft var nokre av "yrkeshemmelighetene" ISS nytta når dei no

Norsk imperialisme

Noreg har godkjend okkupasjonen av Aust-Timor. Noreg har vore ein pådrivar for å få Timor-saka fjerna frå sakskartet i FN. Attom dette ligg norske imperialistar sine økonomiske interesser.

Av Espen Laukeland

Då biskop Carlos Belo og José Ramos Horta vart tildelt fjorårets Nobels fredspris var statsminister Brundtland kjapt ute i media. - De to har gitt viktige bidrag til arbeidet for en fredlig løsning på Øst-Timor-konflikten, sa ho. Det er meir enn ein kan si om Gro og den norske staten sjølve. Attom svulstige fredspris-festtaler finn vi økonomisk samarbeid med ei av verdas blodigaste okkupantmakter - Indonesia.

nom bilete frå Santa Cruz-massakren, kor over 200 sivile vart slakta ned i Aust-Timors hovudstad Dili. Massakren 12. november var opptakta til ei rekke massakrar kor over 400 demonstrerande studentar vart meia ned.

To veker etter Santa Cruz-massakren underteikna dåverande olje- og energiminister Finn Kristensen ei investeringsavtale med Indonesia under namnet "Avtale mellom Norge og Indonesia om gjensidig fremme og beskyttelse av investeringer". I tillegg til å sikra seg investeringstilgang sikra staten seg med avtala militær hjelp frå Indonesia dersom norske investorar skulle bli sinka i arbeidet sitt av t.d aksjonerande aust-timoresarar. Når den norske staten ved Kristensen underteikna denne avtala gav dei si godkjenning til Indonesia sin okkupasjon av Aust-Timor.

Noreg stor morderane

I den engelske avtaleteksten, som er den juridisk bindande, godkjenner Noreg Indonesia sine grenser på fylgjande måte: *"The Republic of Indonesia as defined in its laws..."*. I indonesisk lov er Aust-Timor inkludert som ein del av den indonesiske republikken. I den norske utgåva av dokumentet er uttrykket "som definert i Indonesia sine lover" utelatt. Den norske staten har laga seg ei utgåve til bruk for norske investorar i Indonesia og ei til bruk for opinionen her heime. Dokumentet vart gjeldande frå 1.oktober 1994.

Ikkje nok med at avtala gjorde den norske staten til ein viktig støttespelar for okkupasjonsmakta Indonesia.

Avtala var, og er, i strid med internasjonal lov. FN har aldri akseptert okkupasjonen av Aust-Timor, men derimot gjennom fleire resolusjonar frå generalforsamlinga i FN krevd sjølvråderett for Aust-Timor. Under desse røystingane i generalforsamlinga har Noreg latt være å røysta.

Ikkje berre ville ikkje Noreg røysta for ein FN-resolusjon som fordømte okkupasjonen, seinare arbeidde Noreg aktivt for å

få Aust Timor-krigen ut av generalforsamlinga. Noko dei klarte gjennom den norske FN-ambassadøren Tom Vrålsen.

Jens får blod på hendene...

I dei seinare åra har Noreg oppretta fleire avtaler med Indonesia. Tidleg i 1996 var Gro H.Brundtland heidersgjest hjå okkupantregimet. Med seg hadde ho Eksportrådet, Kværner, Hydro, Dyno, Statoil, Saga, Oceanor, Rederiforbundet, Veritas og Statkraft. Nokre månader etter, i oktober 1996, reiste Jappe-Jens (Stoltenberg) ned i spissen for ein norsk delegasjon. Begge kom heim i lag med glisande norske investorar med millionkontraktar i dokumentnappane. OCEANOR frå Trondheim kom heim med ein kontrakt på 100 millionar i oljesektoren.

Frå 1990-95 eksploderte norsk handel med Indonesia. Importen vart dobla frå 154,3 millionar kroner i 1990 til 307,8 millionar i 1994. Eksporten auka frå 70 millionar til 183 millionar i same periode. Det som har interessert dei norske investorane er indonesiske naturressursar. På 70-talet vart det funne olje på Aust Timor, noko som var ein av årsakane til invasjonen frå Indonesia. Desse naturressursane ynskjer Indonesia å utnytta, m.a gjennom å la Noreg og andre vestlege land investera i området. I desse dagar arbeider Statoil for gassleiing i havet utanfor Aust Timor med støtta frå regjeringa.

Motstand!

Pengane frå Noregs handel med Indonesia går til krigføringa på Aust Timor. Den norske regjeringa veit det. Men ingenting skal stå i vegen for profitten til norske storselskap.

Noreg er ei imperialistmakt som i stendig større omfang utbyttrar og ranar ressursar frå folk kring heile kloden. Det er til slike formål "oljefondet" er tenkt, milliardane frå verdiskapinga i Noreg skal gå til å auke statleg og privat kapital gjennom imperialistisk plyndring. Det er på tide at folk vaknar frå den falske draumen om Noreg som eit "snillare" land enn dei andre. Den norske staten er ein søkkrik og aggressiv imperialist, og det må folket i Noreg setja ein stoppar for.

Eit folkemord

Etter frigeringa frå kolonimakta Portugal i 1975 vart Aust-Timor okkupert av Indonesia. Denne okkupasjonen var starten på eit folkemord som på 20 år har sendt minst 200 000 aust-timoresarar i døden. 12. november 1991 fekk norske TV-sjåarar dokumentert det indonesiske regimet si undertrykking av Aust-Timor gjen-

Budsjettopprør i

Nettpublisering ved Forvaltningsorgan for AKPs partihistorie (www.akp.no) 2014

Det er fullt mulig og helt nødvendig å organisere folk til kamp mot nedskjæringene fra staten, fylkene og kommunene. Hvordan da? Skolestreik kan være en bra start.

Av Eivind Volder Rutle

Det store dyret (Staten) er fortsatt de rikes redskap til å undertrykke vanlige folk, statsbudsjettet er et glimrende eksempel. A/S Norge er rikere enn noen gang. Milliardene hoper seg opp, og de planlegger rekordhøye overskudd i 1997. Men de setter også en annen rekord: Overføringene til fylker og kommuner er på bunnivå. Samtidig som de får flere oppgaver staten tidligere har tatt seg av. (Se side 26-27). Et kjapt resonnement forteller oss at dette er ganske teit.

Fylkenes to hovedoppgaver er videregående utdanning og sykehusdrift. Nedskjæringene rammer altså svake grupper i samfunnet.

Skolenedlegging = streik

I Møre & Romsdal lå det framme et forslag om å legge ned 6 videregående skoler og 40 klasser. Dette ville ha betydd ei betydelig svekking av det allerede for tynne tilbudet.

Det ulmet overalt, naturligvis ble folk forbanna. Mange skoler organiserte under-

Møre&Romsdal

skriftsaksjoner, punktmarkeringer o.l. for å vise motstand. Flere elevråd gikk ut i avisene og fikk ganske bra dekning. Men det var et problem at argumentene som oftest dreide seg om hvorfor akkurat "vår" skole ikke bør nedlegges, isteden for at de gikk på kjerna i problemet: Vi har fått for lite penger fra staten.

I elevrådet på Nørve vgs. bestemte vi oss for å ta initiativ til en streik. Vi startet en ringerunde, og fikk etterhvert med oss endel elevråd i Ålesund og omegn på å danne et felles streikestyre. Målet var å samle flest mulig til en fylkesomfattende streik i forbindelse med fylkestingsmøtet 9.-12. desember, der budsjettet var en viktig sak. Vi ble enige om et opprop der hovedkravet var at fylket skulle kreve mer penger fra staten.

Elevråd; en bra og dårlig ting

For å gjøre gjennomføringa enklere bestemte vi oss for å dele fylket inn i fire deler med fire samlingssteder, et av dem på selve fylkestingsmøtet. Streikedatoen la vi til 11. desember, fordi endel viktige budsjett punkter skulle behandles da. Så valgte vi et arbeidsutvalg på tre personer. Vi brukte telefonen flittig, og snart satt det folk i hver av de fire delene og jobba med å samle skoler.

Så å si alle skolene i fylket slutta seg til oppropet, men det var litt vanskeligere å få dem med seg på streik. På mange sko-

ler kom det av at elevrådet/elevrådslederen ikke gadd å ta det opp på en skikkelig måte, mens Ålesunds største allmenfagskole, Fagerlia AF, hadde et lite gullkorn til begrunnelse: "Njaaaa, den streiken der er jo bare RV-pjatt". Takk, slike elevråd er sikker elevene glade for!

Kampen fortsetter

Onsdag 11. desember forlot alle skolen sin etter første time, og de fleste dro for å demonstrere. I Ålesund hadde vi et demonstrasjonstog som samlet 500-600 elever, ca 500 samlet seg på fylkestingsmøtet i Ulsteinvik, og et ukjent antal elever samlet seg i Molde og Kristiansund. Streiken ble dekket av Sunnmørsposten, TV2, NRK, TVN og mange andre små og store. I begynnelsen av januar streiket også Lærerforbundet mot nedskjæringene.

På fylkestingsmøtet 9.-12. desember bestemte de at hele budsjett-behandlinga skulle utsettes. Utdanningsutvalgets innstilling er nå at ingen skoler i Møre & Romsdal skal legges ned i år. Men fortsatt er forslaget at ca. 40 klasser skal legges ned.

Vi har ikke vunnet kampen, men vi har kommet et skritt framover. De som trengs nå er at folk i hele landet reiser seg og protesterer mot nedskjæringene. Kamerater - vi må slåss!!

skule

Eivind Rutle
er
elevrådsleder

Turbokapitalismen

Trygve Hegnar, redaktør, skipsreder og millionær snakka uventa åpenhertig på NHOs årskonferanse i begynnelsen av januar. Han spår en utvikling av det norske samfunnet som ikke akkurat er til det beste for folk flest, en rære og mer markedsorientert utvikling.

- Vi får en omstilling i norsk næringsliv som går langt raskere og som blir langt rære enn det Thorbjørn Jagland og regjeringen er villig til å innrømme. Og vi må se i øynene at dette blir en forandring som

ikke vil bli bare til glede. Vi er på full fart inn i en turbo-kapitalisme og vil få en rå markedsstilpasning.

Mer privatisering

Dette innebærer i følge Hegnar, utflaging av bedrifter, mer privatisering og at folk må jobbe mer og annerledes.

- I Tyskland er de i ferd med å heve pensjonsalderen. I Sveits øker arbeidstida og i Sverige har de innført strengere regler for sykefravær. Jeg tror trenden går i retning av at

vi må jobbe mer og i hvert fall annerledes.

Og dette er ikke bare spådommer. I slutten av januar kunne Aftenposten melde at mange av de kommuneansatte i Sørums kommun skal begynne å jobbe hjemme i stedet for på rådhuset, ved hjelp av moderne teleteknologi. Dette sammen med et stadig strammere bolig- og arbeidsmarked vil kunne bli hverdagen for folk i framtida, hvis Hegnar og NHO får det sånn som de vil.

Foto: Klarskammen

EK

Er du klar for
Thorbjørns Turbo?

Angrep på streikeretten

I åra framover kommer eierklassens angrep på lønns- og arbeidsforhold til å bli stadig hardere. For å svekke motstandskrafta til arbeidsfolk ønsker Regjeringa, NHO og LO-toppene å gjøre store innskreninger i streikeretten.

Av Ivar Lia

I romjula brøyt det ut store ulovlige streiker i Sør-Korea. Over 200 000 folk var ute i streik og politiet brukte tåregass og anna vold mot demonstrerende arbeidere og studenter som støtta arbeiderne. Kampen i Sør-Korea står om streikeretten, protestene ble utløst av at regjeringspartiet kuppia igjennom en ny arbeidslov som betyr ei drastisk svekking av fagrørslas mulighet til å sette makt bak sine krav ved å bruke streikevåpenet. Dette kan ikke arbeiderne godta, fordi de veit at arbeidskjøperne kommer til å valse over dem med lønnskutt og forverra arbeidsforhold dersom muligheten til motstand gjennom streik blir kraftig svekka.

Den samme typen klassekamp foregår akkurat nå i Norge, men her skjer ting mer i det stille. Angrepa på streikeretten er en internasjonal "trend", og kommer som ei naturlig følge av at kampen om profitten blir stadig hardere. Kapitalistene er nødt til å gjøre alt de kan for å kutte sine kostnader, f.eks. ved angrep på lønns- og arbeidsforhold. I denne situasjonen kan det være helt avgjørende for eierklassen å svekke motstandskrafta i fagrørsla, slik at "de nødvendige justeringer" av tariffavtalene kan gjennomføres. Her i landet kommer angrepet på streikeretten gjennom noe som heter "Arbeidsrettsrådets Innstilling".

I Arbeidsrettsrådet (A-rådet) sitter representanter fra LO og NHO, og en del jurister. Rådet er satt ned av Regjeringa. Nå har dette rådet laga et forslag (innstilling)

til "Prinsipper for ny arbeidstvistlov". Arbeidstvistloven er lovfesta "spilleregler" mellom partene i arbeidslivet i privat og kommunal sektor, og handler om streikerett og slike ting. Dersom innstillinga fra Arbeidsrettsrådet går igjennom i Stortinget, vil det bety ei kraftig svekking av arbeidsfolks rett og mulighet til å føre kamp mot angrepene fra eierne.

Ro, orden, moderasjon

Før vi sier noe om de konkrete forslaga, må vi litt inn på "grunnholdninga" til arbeidsrettsrådet. Den er at konflikter er uheldige, ro og orden er målet med de endringene de foreslår. Rådet går veldig inn for lønnspolitikken til regjeringa, altså moderasjon og "solidaritetsalternativet" (som helt riktig er et alternativ til solidaritet!). Rådet mener at organisasjonene i arbeidslivet skal fungere som redskaper for denne "moderasjonspolitikken". Derfor vil de sentralisere makta over streikevåpenet til toppen i de store hovedorganisasjonene (se margen til venstre), fordi "ved at hovedorganisasjonene har det avgjørende ord, sikrer man at det ved lønnsoppgjørene tas helhetlige og brede samfunnsmessige hensyn". Med andre ord: Hvis Yngve Haagensen styrer over streikeretten, slip-

per man at arbeidsfolk går til streik for "skadelige" lønnskav, for Haagensen er jo alltid klar for å "ta brede samfunnsmessige hensyn", altså sette hensynet til kapitalens konkurranseevne foran alt annet.

Konkrete forslag

Dette er bare noen av de arbeiderfiendtlige forslagene som A-rådet kommer med:

Bare hovedorganisasjoner med over 100 000 medlemmer skal godkjennes som hovedorganisasjoner. Bare LO, YS og AF vil bli godkjente hovedorganisasjoner, for ingen andre har eller kan få over 100 000 medlemmer. Disse organisasjonene må være sentraliserte, det vil si at de ulike fagforbunda ikke kan styre sine egne arbeidskamper fritt. I dag er LO sentralisert slik, og det er et "konkurransefortrinn" for AF og YS, for hos dem kan fagforbund føre sine egne kamper slik de sjøl vil. Dette skal det bli slutt på. A-rådet vil fjerne streikeretten fra forbunda, og gi den til ledelsen i de store hovedorganisasjonene: (Hoved-) "organisasjonen må også ha det avgjørende ord hvis medlemsforbund eller foreninger vil bruke arbeidskamp".

I tillegg til at streikeretten skal konsentreres til toppen i hovedorganisasjonene, skal uavhengige forbund (utafor hovedorg.) tvinges inn i disse sentraliserte hovedorganisasjonene. Uavhengige fagforbund kan ikke kreve bedre avtaler enn hovedorganisasjonene har inngått, for disse avtalene er "ufravikelige" for uavhengige forbund.

Dette vil føre til at pampene på toppen kan kjøre sin moderasjonspolitikken uten å bli brydd med opposisjon og konkurranse "utafor". Ett eksempel er oljebransjen, der det uavhengige OFS (Oljearbeidernes Fellessammenlutning) har stått på krava og hatt mange arbeidskonflikter, helt på tvers av det LO- og DNA-toppene ønsker seg. I følge Arbeidsrettsrådet skal ikke OFS ha muligheten til å få mer i sin tariffavtale enn det som står i den "ufravikelige" avtalen til LO-forbundet NOPEF (Norsk Olje- og Petrokjemisk Forbund). Da blir det sjølsagt liten grunn til å ha noe

Koreanere i kamp for streikeretten

OFS, og LO-pampene vil bli kvitt plagene med at uavhengige forbund kjemper for arbeidsfolks rettigheter og dermed avslører det råtne klassesamarbeidet til de sosialdemokratiske lederne. Den eneste OFS kan gjøre, for å få en annen avtale enn NOPEF, vil være å gå inn i en annen hovedorganisasjon, f.eks. YS. Slik tvinges radikale og opposisjonelle forbund inn i "ansvarlige" hovedorganisasjoner der streikeretten er sentralisert til en ledelse som skal ta "brede samfunnsmessige hensyn". (Truleg er OFS no på veg inn i YS.)

I tillegg vil A-rådets innstilling slå beina under opposisjonen i LO, fordi radikale forbund og foreninger mister et viktig pressmiddel de har i dag; trusselen om å gå ut av LO. Det vil ikke lenger være vits i å gå ut av LO/YS/AF, fordi tariffavtalene inngått av hovedorganisasjonene skal være ufravikelige.

Denne typen lovregulering av hvem som skal ha rett til å sett i gang streik, og forbud mot at andre organisasjonen inngår bedre avtaler, er et kraftig angrep på organisasjonsfriheten og demokratiet. Legg merke til at det vil være LO-forbundet NOPEF som får avgjøre hva slags tariffavtale som skal godtas, uansett om det skulle være slik at det uavhengige OFS organiserer det store flertallet av arbeidere i sin bransje.

Pampene vil styre streikevåpenet

Resultatet av at hovedorganisasjonene får "det avgjørende ordet" i spørsmålet om streik vil bli langt færre streiker, og større streiker når det først skjer. Ved store streiker vil det være langt lettere for Regjeringa å forsvare at den griper inn

med tvungen lønnsnemd, enn det har vært under mange mindre streiker de siste åra. Som NHO skriver: "Det er bedre med få store konflikter, enn mange små".

Skaft deg dette heftet!

Flere viktige streiker de siste åra ville ikke blitt noe av, dersom reglene som A-rådet foreslår hadde vært innført. Rådet skriver sjøl: "Med et avgjørende ord hos hovedorganisasjoner ville mange av de konflikter i arbeidslivet som har oppstått i de senere år, trolig ha vært unngått. Hovedorganisasjonene ville ha bidratt til en mer samlende opptreden." A-rådet, der LO-ledelsen er representert, sier altså rett ut at den trykkende klassefreden i Norge ikke er fredlig nok, at de vil ha enda mer "samlende opptreden" og "brede samfunnsmessige hensyn" fra arbeidsfolks side.

Noen eksempler på streiker som ville vært umulige er samtlige OFS-streiker, Winge-streiken i Tromsø, der LFF (Luftfartens Funksjonærforening) kjempa for retten til å organisere folk utafor LO, Hjelpepleiernes streik på tvers av YS-ledelsen sin vilje i 1994, sjukepleiernes streik i 1995 og førskolelærerne sin streik i 1995. Flere av disse streikene har vært veldig viktige for å sette spørsmålet om den lave kvinnelønna på dagsorden, så A-rådets innstilling vil bety et kraftig tilbakeslag for kvinnelønnskampen.

Kamp mot klassefienden!

Så lenge kapitalismen består og det er kapitalistene som sitter med makta over bedriftene, er streiken nesten det eneste våpenet arbeidsfolk har til å forsvare sine rettigheter og kjempe for sine krav. Derfor er kampen om streikeretten et viktig slag i klassekampen, her og nå.

Trolig vil forslaga fra A-rådet komme opp i stortinget våren 1998, etter å ha vært ute på høring. Fram til da står kampen om organisasjonsfriheten og streikeretten i norsk fagrørslø og i resten av samfunnet. Bare gjennom å forstå det som foregår og organisere motstand kan vi gjøre en innsats i kampen for de grunnleggende rettighetene som er under angrep. Få tak i heftet "Et angrep på streikeretten" (utgitt av Røde Fane), start Aksjonskomiteen for Streikeretten eller lignende, ha åpne møter om streikeretten, samle alle radikale ungdommer, fagorganiserte og demokrater til kamp mot angrepene fra eierklassen og de sosialdemokratiske lederne!

Reisebrev fra det "frigjorte" Baltikum

*I Latvia's hovedstad, Riga, den en gang så stolte by,
der tusler en ubarbert olding og søker, for natten, ly.
Hans eneste inntekt er flasker og småslanter fra en turist.
Han har solgt sin siste medalje, den sviktede sosialist.*

*Han kjempet i revolusjonen, den aldrende kamerat.
Nå tråler han Rigas gater, på jakt etter filler og mat.
Han er helt alene i verden, hans oppsyn er skammelig trist.
Turistene stopper og peker på en gammel, forglemt kommunist.*

*Lik hamringen fra en godsvogn, er hverdagen hard, monoton.
Forlengst har han svelget sin stolthet, han bor her på Riga stasjon.
Men kaster seg ei foran toget, en hurtig og smertefri død.
Han lever med troen og håpet - at verden en gang skal bli rød.*

Jørgen A. Strickert,
Riga, 1995

Foto: Klassekampen

Overvåkinga av venstresida er ikke avslutta bare fordi det er laga en Lund-rapport. Tvert i mot; den teknologiske utviklinga gjør overvåkinga stadig mer effektiv.

Av Martin Raknerud

Lund rapporten avslørte et Norge som bruker mye penger og ressurser på å overvåke og kontrollere politiske motstandere og opposisjon. Mange trasse timer må nok overvåkningspolitiet ha hatt med å sitte og lytte på folks privat samtaler om vær og vind. Tenk deg noe mer irriterende enn å jobbe med å følge etter noen...

Nå går overvåkerne, private som "offentlige", en lettere og lysere framtid i møte. Det er nemlig ikke lenger nødvendig å lytte på timelange telefonsamtaler for å finne ut hva som skjer. Datarevolusjonen har kasta oss et langt skritt mot et samfunn hvor informasjon blir lettere tilgjengelig, men også et godt steg på veien til et samfunn der storebror alltid veit hva du gjør.

Tenk deg om: For folk som bor i byer er bankkort blitt et stadig mer vanlig betalingsmiddel. I vårt kjære forbilde-land, USA, bru-

ker den hvite middelklassen omtrent plastkort til å gi unge lommepenger. Sjøl handler jeg mat, klær, bøker og månedskort på T-banen med plastkort, og hver gang jeg gjør det blir det registrert et sted. Bankene og butikkeierne ønsker nå å få stort sett all pengebruk erstatta av kort. Hvis kort er den eneste muligheten, blir det umulig å leve - å skaffe mat, klær, osv - uten at det registreres hvor og når du er. Hvis du ikke går videre og bytter ut plastkort med brekkjern, da.

Bompengeringen rundt Oslo er et typisk eksempel. Stort sett alle som bor slik at de må passere den ofte har en liten brikke i bilen som sender ut signal om hvem den er. Bompengemaskinen finner da ut om du har betalt og registrer deg for sniking hvis du ikke har det. Det betyr i praksis at hver gang folk utafør byen reiser inn, legger de igjen et spor etter når og hvor de dro. Fine greier, for Storebror.

Avlytting har også blitt enklere. Nå trenger ikke overvåkerne lenger å få en mikrofon inn i huset ditt, de kan rette en

laseravlytter mot vinduet ditt og fange opp lydølgene mens de sitter i en leilighet over veien eller i en bil på gata utafør.

CIA

Det amerikanske «etterretningsvesenet» CIA (Central Intelligence Agency), som driver med overvåking og terror på vegne av USA på globalt plan, er blant de som har fått med seg utviklinga og hvordan de kan bruke den. Blant annet driver CIA med å kjøpe opp og utdanne hackere og folk med greie på datasikkerhet. Et eksempel er "PGP". PGP er en krypteringsstandard for data og står for «Pretty Good Privacy». Kryptering betyr at du tar en tekst og ved hjelp av et nøkkelord eller formel gjør teksten uleselig med mindre du har «nøkkelen», slik at du kan gjøre det om til vanlig tekst igjen. Kryptering er altså koding.

PGP er det første krypteringspråket som er tilgjengelig og lett nok å bruke for vanlige folk, i tillegg til at det faktisk er et veldig bra program. Da CIA så faren for at hvem som helst kunne komme til å ha mulighe-

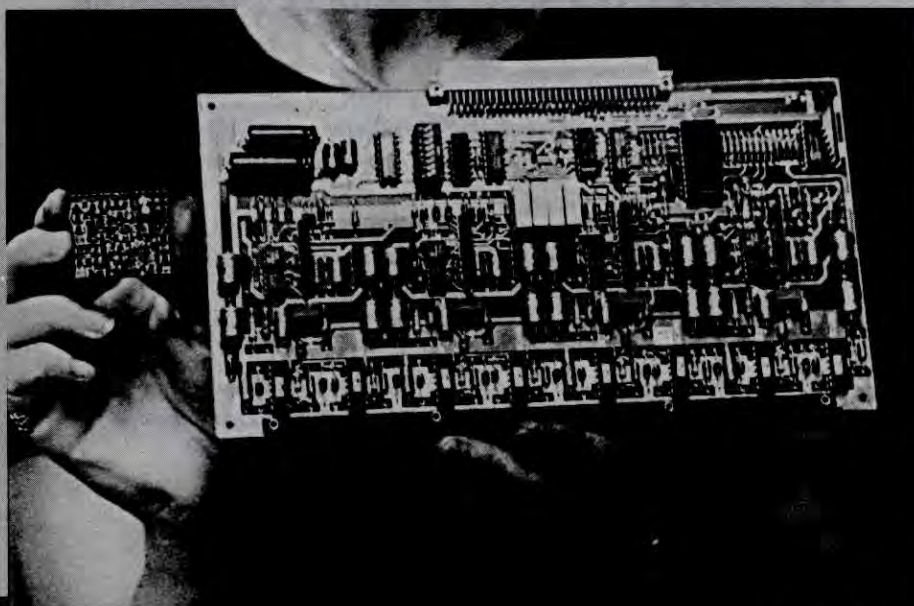
ten til å kryptere beskjeder på en så enkel, men likevel avansert måte, kjøpte de opp programmet, lagde forbud mot å eksportere det, og satte noen til å lage en dårligere versjon. Begrunnelsen for eksportforbudet er at PGP ansees som militært materiell, og det er begrensninger på militær eksport.

Militær- og etterretningsvesenet i USA har også reservert seg mot at andre enn de kan bruke en krypteringsnøkkel på over 40 tegn. Det vil i praksis bety at de har lagt ned «forbud» mot at andre skal kunne ha bedre sikkerhet enn dem. Gjett hvorfor.

Sosialisme eller barbari?

George Orwells mest kjente bok "1984" handler om et samfunn der styresmaktene er såpass teknologisk utvikla at de kan kontrollere alt innbyggern gjør. Morsomt, men faktisk ikke så langt unna virkeligheten. For når handel og informasjon går over 0 og 1 på datamaskiner er ikke lenger grensa for hvem som kan vite hva den samme lenger. Før måtte Onkel Sam leie inn norsk etterretning til å finne ut hva «indre fiender» i Norge gjorde, i framtida vil datamaskiner kunne mase på andre datamaskiner om å fortelle dem hvor du er, hva du kjøper, hvor du jobber - det eneste spørsmålet som står igjen er hvorfor.

Jeg er en av de som i likhet med en del overivrige eldre

Bildet øverst på denne sida viser ledningen fra telefonen til RV-eren Peder Martin Lysestøl, som fikk fotografisk bevis for at han ble avlytta 1979 I dag er metodene langt mer avanserte og usynlige enn å sette på en ekstra ledning, som politiet i Trondheim hadde gjort på Lysestøls linje.

Hvor ble opprøret av?

Forts. fra side 23

nelatende mellom de "snille" og de "slemme". Og både porno og politikk var "slemt". På denne måten kvalte Nancy Reagan den politiske rappen.

Rike rappere...

Dessuten, selvfølgelig, det henger også sammen med størrelsen på rap, at de største artistene blei rike. De matrielle forholda legger grunnlaget for tankene. Hvor lenge kunne man forvente at Ice T skulle snakke ærlig og troverdig om forholda blant gjengene i Los Angeles? Mannen har bodd på Beverly Hills i snart ti år! Nå har vel Ice T aldri solgt ut når det gjelder narkotika, men det siste albumet hans er til å gråte over, når man tenker på Rhyme Pays og Power. Jeg er ihvertfall litt lei meg for det, dah. Han VAR faktisk flink engang, sjøl om det kan være vanskelig å tro for de som bare har hørt hans nyeste produksjoner...

Håp for framtida.

Men så spør det bare om den amerikanske staten har holdt kvæletaket lenge nok på bevisst hip hop. Jeg leste et intervju med den gode (dårligste?) Coolio (Gangsters Paradise 1995, Norges mest selgende singel noensinne). Det var svært opplyftende. Vet dere hva han snakka om? Ikke? Han snakka om revolusjon.

Ikke det at jeg tror vi kommer til å få høre dritmasse revolusjonære låter fra den kanten med det første, men jeg tar det som et symptom på at revolusjon fortsatt selger. Jeg tror Coolio skulle (h)vite hva som selger... hehe. Det er en god ting, synes jeg vi skal si. Jeg synes ihvertfall det.

mannfolk tror data-revolusjonen kan bidra til mye bra for folk flest, til og med bidra til at kapitalismen erstattes med noe langt mer fornuftig og folkestyrt. Spørsmålet er om teknologien kommer til å bli brukt sånn. Det ligger ingen automatikk i at ting som kan brukes for å gjøre livet til folk flest

enklere faktisk blir brukt til det, ofte er det faktisk omvendt.

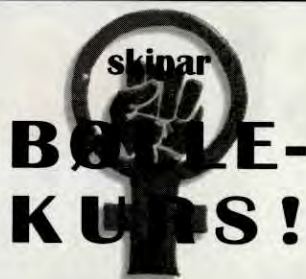
Jeg tror en del folk har tatt når det gjelder hva datamaskinen kan gjøre av vidundere for menneskeheten. Det er ikke sånn at Internett kommer til å føre oss strakt på skinner eller fastlinje inn mot revolusjon el-

ler et bedre samfunn. Data-utviklinga kan like gjerne bety at vi ender opp i enn slags tekno-fascisme, der Torbjørn Jagland og hans indre sirkel veit alt om hva som skjer med alle fra Marte Michelet til Jan Pettersen.

Hva data kommer til å bli brukt til, er som med alle andre

ting, et spørsmål om hva vi sjøl utvikler det til. Verden er ikke statisk, men heller ikke noe samlebånd som turer på rak vei mot sosialisme. Hva det blir, og om det blir noe av, er opp til oss.

Drammen RAUD★UNGDOM

7.-9. mars

Pris: 150,-

Påmelding:

22989070 (Filip)

www.angelfire.com/ok/dru

david@feskar.net

Arr. i lag med SNV

Bergen RØD★UNGDOM

selger moteriktige T-skjorter med bilde av

80 kr
for 1

150 kr
for 2

Bestill i postoppkrav fra

Bergen RU

Boks 992

5001 BERGEN

Venstre om!

Sosialistisk avis utgitt av Revolusjonært Forbund. Kommer ut annenhver måned med nyheter fra fagbevegelsen, antifascisme, kvinnekamp, internasjonale nyheter og debatt.

Abonnementspriser:

Vanlig abo: kr. 80,- pr. år

Støtteabo: kr. 200,- pr. år

Bestill gratis prøveeksemplar eller abonnement fra:

Venstre om!

Pb 2718 Møhlenpris

5026 Bergen

Postgiro: 0826 0702808

Røde Fane er et marxistisk tidsskrift for teori og debatt som kommer med fire numre i året.

Røde Fane

TIDSSKRIFT FOR MARXISTISK TEORI OG DEBATT

Du kan abonnere ved å sende 180 kroner til:

Røde Fane,
PB. 124, Sentrum,
3251 Larvik,
postgiro 0804 2208 478

RØDE FANE PÅ NETTET!

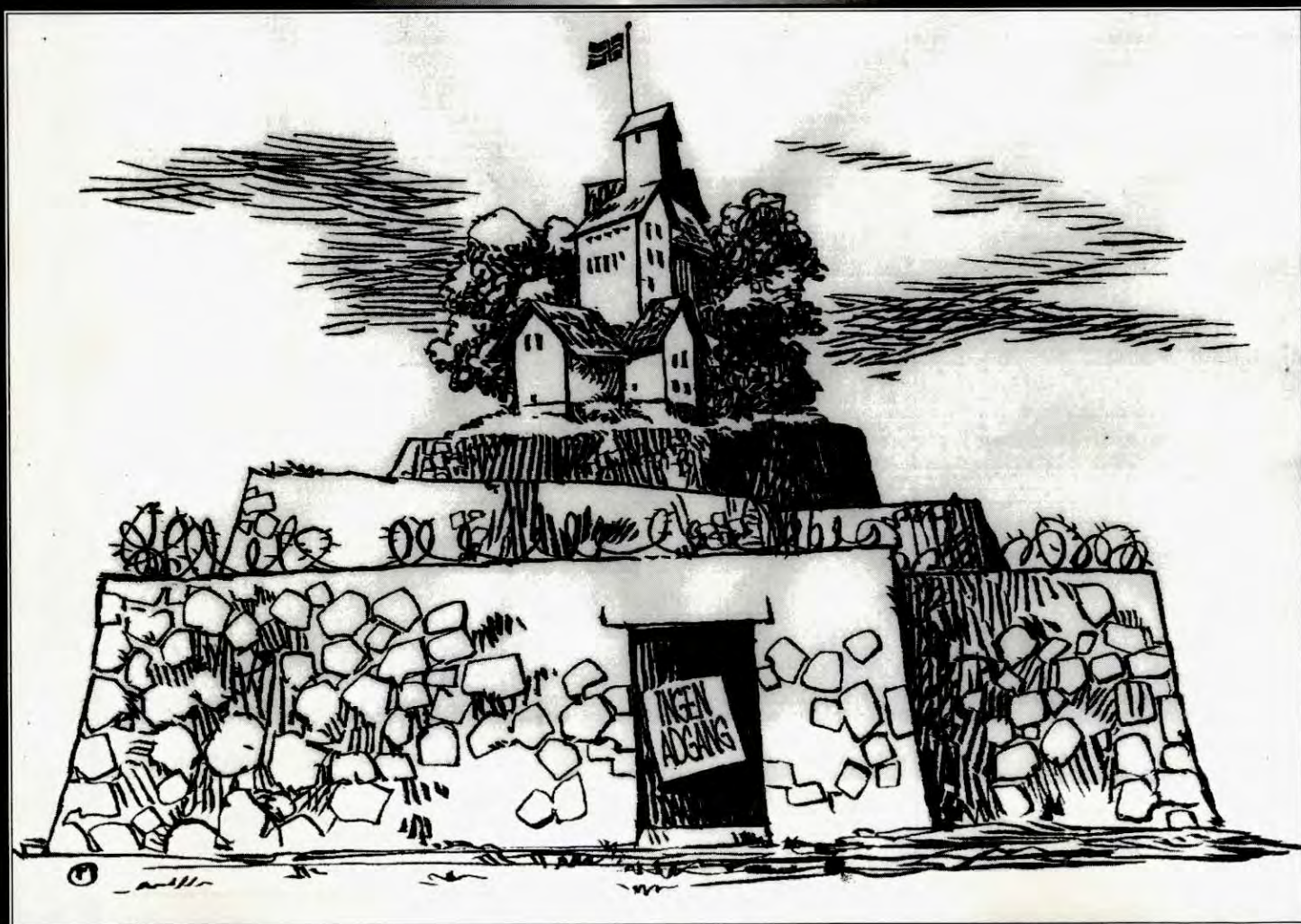
Røde Fanes hjemmeside på nettet finner du på:

<http://home.sol.no/eness/rf.htm>

I tillegg til artikler som har stått i Røde Fane, er det blant annet lagt ut innledninger og andre artikler.

Staten GL Rasist **nr.1!**

I 1996 fikk **6** mennesker
politisk asyl i det styrtrike Norge

Det Norske Hus

RØD★UNGDOM